

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2005–2006)

Budsjettinnstilling til Stortinget
fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006)

**Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet
for 2006 vedkommende Utenriksdepartementet mv.
(rammeområde 4)**

INNHold

1.	Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4 (utenriks)	5
2.	Sammendrag	7
2.1	Utenriksdepartementet	7
2.2	Justis- og politidepartementet	9
3.	Komiteens alminnelige merknader	9
4.	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler	18
4.1	Utenriksdepartementet	18
4.1.1	Kap. 100 Utenriksdepartementet	18
4.1.2	Kap. 101 Utenriksstasjonene	19
4.1.3	Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	20
4.1.4	Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	20
4.1.5	Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål	20
4.1.6	Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner	20
4.1.7	Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	21
4.1.8	Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	21
4.1.9	Kap. 150 Bistand til Afrika	21
4.1.10	Kap. 151 Bistand til Asia	23
4.1.11	Kap. 152 Bistand til Midtøsten	24
4.1.12	Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika	24
4.1.13	Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	25
4.1.14	Kap. 161 Næringsutvikling	26
4.1.15	Kap. 162 Overgangsbistand (gap)	27
4.1.16	Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	27
4.1.17	Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati	28
4.1.18	Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	29
4.1.19	Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak	29
4.1.20	Kap. 167 Flykntiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	29
4.1.21	Kap. 170 FN-organisasjoner mv.	29
4.1.22	Kap. 171 Multilaterale finansieringsinstitusjoner	31
4.1.23	Kap. 172 Gjeldslettetiltak	32
4.1.24	Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	33
4.2	Justisdepartementet	34
5.	Forslag fra mindretall	35
6.	Komiteens tilråding	39
	Vedlegg	44

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2005-2006)

Budsjettinnstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006)

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2006 vedkommende Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4)

Til Stortinget

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 4 (UTENRIKS)

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1
Utgifter i hele kroner			
<i>Utenriksdepartementet</i>			
100		Utenriksdepartementet (jf. kap 3100 og 3101)	1 411 971 000
	1	Driftsutgifter	1 383 586 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 226 000
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	774 000
	71	Diverse tilskudd	23 385 000
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	15 575 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 443 000
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	132 000
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	7 407 000
	1	Driftsutgifter	7 407 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 813 000
	1	Driftsutgifter	8 813 000
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål	63 951 000
	1	Driftsutgifter	22 041 000
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	41 910 000
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	1 546 210 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	916 210 000
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	220 000 000
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	200 000 000
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	210 000 000
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	753 934 000
	1	Driftsutgifter	740 177 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 757 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	156 420 000
	1	Driftsutgifter	156 420 000
150		Bistand til Afrika	2 383 500 000
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	160 000 000
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	270 000 000
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	341 500 000
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	130 000 000
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	235 000 000
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 222 000 000
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	25 000 000
151		Bistand til Asia	642 600 000
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	60 000 000
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	510 000 000
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	12 600 000
152		Bistand til Midtøsten	140 500 000
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	140 500 000
153		Bistand til Mellom-Amerika	161 500 000
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	160 000 000
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	1 500 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 513 000 000
	1	Driftsutgifter	26 500 000
	50	Fredskorpset	165 000 000
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 026 000 000
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	68 000 000
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	92 000 000
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	130 500 000
161		Næringsutvikling	381 250 000
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	80 000 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	112 500 000
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	45 000 000
	75	NORFUND - tapsavsetning	143 750 000
162		Overgangsbistand (gap)	776 500 000
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	776 500 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 964 752 000
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	270 000 000
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 694 752 000
164		Fred, forsoning og demokrati	1 627 750 000
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	580 900 000
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan, <i>kan overføres</i>	750 000 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	25 600 000
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	271 250 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	493 000 000
	1	Driftsutgifter	135 000 000
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	283 000 000
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	75 000 000
166		Tilskudd til ymse tiltak	92 842 000
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	5 842 000
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	87 000 000
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	477 382 000
	21	Spesielle driftsutgifter	477 382 000
170		FN-organisasjoner mv.	4 463 461 000
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	725 000 000
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	262 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Til. nr. 1
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 403 200 000
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	160 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	140 220 000
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	67 000 000
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	821 041 000
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	110 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 803 500 000
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	639 000 000
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	434 500 000
172		Gjeldslettetiltak	350 000 000
	70	Deltakelse i internasjonale gjeldsoperasjoner, <i>kan overføres</i>	350 000 000
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	262 395 000
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og arktisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	231 327 000
	71	Fred og demokratiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	4 293 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	26 775 000
<i>Justis- og politidepartementet</i>			
480		Svalbardbudsjettet	96 559 000
	50	Tilskudd ..	96 559 000
		Sum utgifter rammeområde 4	21 594 772 000
Inntekter i hele kroner			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 100 og 101)	48 682 000
	1	Gebyrer	29 511 000
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000
	4	Leieinntekter	1 799 000
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000
		Sum inntekter rammeområde 4	48 682 000
		Netto rammeområde 4	21 546 090 000

2. SAMMENDRAG

2.1 Utenriksdepartementet

Alle tall for 2006-budsjettet refererer seg til St.prp. nr. 1 (2005-2006) med St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006) fra regjeringen Stoltenberg II med mindre noe annet fremgår. Tall i parantes refererer seg til St.prp. nr. 1 (2005-2006) fra regjeringen Bondevik II hvis ikke noe annet fremgår. Regjeringen Stoltenberg II har reversert ordningen fra regjeringen Bondevik II vedr. merverdiavgift, slik at merverdiavgiften er inkludert i tallene for driftsutgiftspostene 1 i Tillegg nr. 1 (2005-2006), mens de ikke er inkludert i St.prp. nr. 1 (2005-2006) fra regjeringen Bondevik II. Tallene for 1-pos-

tene er derfor ikke sammenlignbare. Den reelle endringen mellom de to regjeringenes forslag er omtalt i teksten vedr. kapitler med 1-poster. Saldert budsjett for 2005 inkluderer merverdiavgiften i driftsutgiftspostene 1, slik at de er reelt sammenlignbare med tallene i Tillegg nr. 1 (2005-2006).

For programområde 02 Utenriksforvaltning foreslår Regjeringen i proposisjonen at det bevilges 3 054 287 000 kroner (3 017 495 000 kroner) for 2006. I saldert budsjett for 2005 utgjorde dette programområdet 3 203 936 000 kroner. Dette innebærer en samlet nedgang innenfor programområde 02 på 4,7 pst.

Under programkategori 02.00 Administrasjon av utenriksstjenesten er det foreslått omfattende endringer

i de enkelte kapitlene i budsjettforslaget for 2006 sammenlignet med 2005-budsjettet. Det er foretatt en sammenslåing og samling av postene for driftsutgifter for Utenriksdepartementet, utenriksstasjonene og særavtalen.

I St.prp. nr. 1 (2005-2006) foreslår regjeringen Bondevik II en reduksjon på 17,1 mill. kroner på bevilgningen for presse-, kultur- og informasjonsformål under programkategori 02.10. Regjeringen Stoltenberg II foreslår i stedet å øke bevilgningen til dette formål med 4,9 mill. kroner. Under samme programkategori reduseres også posten for deltaging i internasjonale organisasjoner med 11 pst., som hovedsakelig skyldes en foreslått nedgang på totalt 255 mill. kroner for finansierungsordningene under EØS.

I proposisjonen viser Regjeringen til at norske utenrikspolitiske prioriteringer både skal sikre norske langsiktige interesser, samtidig som politikken skal ha en verdiforankring.

Regjeringen fremhever at nordområdene var preget av øst-vestmotsetninger under den kalde krigen. Nå står derimot samarbeid om felles utfordringer sentralt, også på området olje- og gassutvinning. Likevel må det arbeides mer systematisk for å fremme forståelse for norske synspunkter, gjennom nordområdedialoger og bilateralt samarbeid. Klimaspørsmål skal stå sentralt under norsk formannskap i Arktisk Råd i 2006.

Norsk NATO-medlemskap er en hjørnestein i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. NATO bør være det sentrale forum for transatlantisk dialog, ifølge Regjeringen. Norge støtter også utviklingen av en egen sikkerhets- og utenrikspolitikk i EU, og vil bidra til etableringen av en nordisk innsatsstyrke i EU.

Regjeringen vil ifølge proposisjonen følge en aktiv europapolitikk for å sikre norsk innflytelse i EUs beslutningsprosesser. Norge vil bidra til sosial og økonomisk utjevning i Europa gjennom EØS-finansierungsordningene.

I Doha-runden i WTO-forhandlingene vil Regjeringen ivareta norske landbruksinteresser, og sikre bedre markedsadgang for norsk vare- og tjenesteeksport.

Proposisjonen gir uttrykk for at Norge vil fortsette arbeidet med å skape fred og sikkerhet, og fremhever norsk innsats for å bringe ende til konfliktene i Sudan, Sri Lanka og på Filippinene.

Respekten for menneskerettighetene skal styrkes, i FN, i arbeidet for menneskerettighetsforkjempere, og ved menneskerettighetsdialoger med enkeltland.

I proposisjonen understreker Regjeringen behovet for bedring i departementets kriseberedskap. Dette ble påvist i evalueringen av håndteringen av flodbølgekatastrofen rundt Det indiske hav. Regjeringen legger stor vekt på å yte god bistand og service til nordmenn i en kris situasjon.

Flodbølgekatastrofen viste hvordan fattige er ekstremt sårbare for ulike typer katastrofer. Forebygging av manglende motstandsdyktighet hos landene krever langsiktig arbeid og forpliktelser.

Regjeringen foreslår å bevilge til sammen 18 785 536 000 kroner (18 748 705 000 kroner) under programområde 03. Av dette er 18 523 141 000 kroner (18

496 310 000 kroner) ODA-godkjent bistand. Dette utgjør 0,96 pst. av BNI, mot 0,95 pst. i fjorårets budsjettforslag. Proposisjonen viser til at Stortinget i tråd med St.meld. nr. 35 (2003-2004) Felles kamp mot fattigdom - En enhetlig utviklingspolitikk har gått inn for at bistanden skal utgjøre minst 1 pst. av BNI i innværende stortingsperiode 2005-2009. Regjeringen foreslår å bevilge 262 395 000 kroner (252 395 000 kroner) til øvrig bistand som ikke er ODA-godkjent. I saldert budsjett for 2005 utgjorde dette 249 163 000 kroner, som var 13 232 000 kroner mindre.

Regjeringen Bondevik II vil ta et ekstra løft for Afrika. Landene i Afrika har hatt svakest fremgang i forhold til tusenårsmålene. Den andelen av den langsiktige bilaterale bistanden som skal gå til Afrika skal økes fra 55 til 65 pst. Dette er i tråd med store lands satsing på Afrika, særlig G8-landenes partnerskap med Afrika og Tony Blairs initiativ. Den norske bistanden til Afrika skal ifølge proposisjonen økes med 1 mrd. kroner i 2006. Regjeringen Stoltenberg II viderefører økt satsing på bistand til Afrika. Økningen vil i hovedsak bli kanalisert gjennom FNs utviklingsorganisasjoner og de globale fondene, og i mindre grad gjennom den bilaterale bistanden til hovedsamarbeidsland i Afrika.

Det vil også bli lagt enda større vekt på at bistanden skal gå til de aller fattigste landene, de såkalte MUL-landene. Andelen av den langsiktige bilaterale bistanden som går til lavinntektsland skal økes fra 62 pst. i 2005 til 70 pst. i 2006. Dette er i tråd med Stortingets tilslutning til fastsettelse av konkrete måltall i Innst. S. nr. 93 (2004-2005) til St.meld. nr. 35 (2003-2004).

Regjeringen har følgende seks tematiske satsningsområder, som er en videreføring av prioriteringene i 2005-budsjettet: Utdanning, hiv/aids, fredsbygging, fredsprosesser og humanitært arbeid, bærekraftig utvikling og oppfølging av toppmøtet i Johannesburg, næringsutvikling og handel, inkludert landbruk, samt godt styresett som også omfatter korrupsjonsbekjempelse. hiv/aids er særlig prioritert ved en egen tiltakspakke.

De syv hovedsamarbeidslandene vil fortsatt være Bangladesh, Malawi, Mosambik, Nepal, Tanzania, Uganda og Zambia. I tillegg er det 18 andre samarbeidsland. Nepals status som hovedsamarbeidsland vil bli løpende vurdert i lys av den politiske utviklingen i landet.

Det er et overordnet mål for utviklingspolitikken å bidra til en internasjonal orden som styrker utviklingslandenes evne til å kunne sikre velferden til sin egen befolkning. Ifølge proposisjonen kreves det en global reformagenda som omfatter mer rettferdige rammebetingelser på områder som handel, gjeldshåndtering og investeringer. Bistanden må økes kraftig.

Det pågår et reformarbeid blant giverland, og den såkalte Paris-erklæringen gir retningslinjer for mer effektivt, bedre koordinert og mer harmonisert utviklingssamarbeid.

Utviklingslandenes egne fattigdomsplaner skal støttes. Det kreves også at utviklingslandene selv må gjøre mer for å forbedre sitt styresett. De må ifølge proposi-

sjonen føre en politikk for bedre fordeling, respekt for menneskerettigheter og korrupsjonsbekjempelse.

2.2 Justis- og politidepartementet

Fra Justisdepartementet inngår programkategori 06.80, kap. 480 Svalbardbudsjettet i rammeområde 4.

Justisdepartementet fremmer svalbardbudsjettet som en egen budsjettproposisjon samtidig med statsbudsjettet. Bakgrunnen for dette er artikkel 8 i Svalbardtraktaten som begrenser adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard og hvordan disse midlene kan anvendes. Hvert år gis imidlertid et tilskudd fra statsbudsjettet til dekning av underskuddet på svalbardbudsjettet. For 2006 er det foreslått 188,3 mill. kroner i utgifter og 91,7 mill. kroner i inntekter på svalbardbudsjettet. Differansen på 96,5 mill. kroner danner grunnlaget for tilskuddet fra Justisdepartementets kap. 480. Dette innebærer et tilskudd som er 29 pst. mindre enn i saldert budsjett for 2005. Nedgangen har flere årsaker. For det første forventes økning i aktivitetsnivået. Dessuten er utgiftene til engangsinvesteringer i tilknytning til etableringen av Svalbard forskningspark trukket ut, og skatteprosenten på inntekt er i 2006 foreslått økt fra 8 pst. til 12 pst.

3. KOMITEENS ALMINNELIGE MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelsen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, har ved Stortingets vedtak 2. november 2005 fått tildelt kapitler under rammeområde 4 utenriks (jf. Innst. S. nr. 3 (2005-2006)). Ved vedtak 24. november 2005 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 fastsatt til 21 546 090 000 kroner (jf. Budsjett-innst. S. I (2005-2006)). Det fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på disse vedtakene om rammens størrelse, jf. Stortingets forretningsorden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen Stoltenberg II vil styre videre på det grunnlag som ligger i Soria Moria-erklæringen, som er det felles dokument som danner grunnlaget for Regjeringens politikk, også på det utenrikspolitiske området.

Flertallet mener på denne bakgrunn at Norge kan spille en viktigere rolle på flere internasjonale områder, og at dette kan oppnås gjennom å styrke og systematisere innsatsen.

Flertallet mener at norsk utenrikspolitikk skal ivareta norske interesser og verdier i en verden i rask forandring. Samtidig skal den bidra til å fremme internasjonale fellesgoder og bygge en bedre organisert verden. Samtidig understrekes det at hovedlinjene i norsk utenrikspolitikk ligger fast. Dette inkluderer en sterk oppslutning om FN og folkeretten, om medlemskapet i NATO, EØS-avtalen og det faktum at Norge ikke er medlem av EU.

Flertallet understreker at Regjeringen vil arbeide etter følgende hovedprioriteringer i utenrikspolitikken:

- Legge opp en helhetlig nordområdestrategi.
- Føre en mer offensiv europapolitikk.
- Styrke Norges innsats som fredsnasjon og arbeide aktivt for global rettferdighet og en sosial og bærekraftig globalisering.
- Videreutvikle FN og folkeretten som forpliktende avtaleverk for alle nasjoner.

Flertallet vil understreke viktigheten av en helhetlig nordområdestrategi, og viser til Regjeringens klare signaler om at nordområdene skal være Norges viktigste strategiske satsningsområde i årene som kommer. Flertallet merker seg at Regjeringen allerede har nedsatt et regjeringsutvalg ledet av utenriksministeren som omfatter fiskeri, olje og energi, miljø, næring, justis, kommunal og regional, kunnskap og arbeid, herunder urfolk, helse, samferdsel og nordisk samarbeid. Flertallet viser til at dette er viktig for å få en helhetlig nordområdestrategi, og mener det er viktig med en langsiktig og tverrsektoriell satsning på forskning og utvikling i nordområdene. Ett eksempel kan her være prosjektet Barents 2020, som skal fungere som et bindeledd mellom akademiske institusjoner, internasjonale kompetansemiljøer, næringslivs- og industriinteresser i ulike land som er opptatt av nordområdene. Flertallet mener det er viktig at vi i årene fremover styrker folk-til-folk-samarbeidet, og vil også påpeke betydningen av kontakt og samarbeid med Russland og nordområdedialoger med vestlige land.

Flertallet vil understreke viktigheten av en mer offensiv europapolitikk, som igjen medfører at Regjeringen vil ivareta norske interesser overfor EU og vil føre en aktiv europapolitikk på et bredt felt, og herunder ha et tett samarbeid mellom Norge og de andre landene i Europa. Flertallet viser til at Regjeringen vil samarbeide med EU basert på EØS-avtalen, støtte opp om arbeidet i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) og Europarådet. Målet må være å sikre demokrati, grunnleggende menneskerettigheter og stabilitet i Europa. Flertallet mener også at Norge må bidra økonomisk til sosial utvikling og til løsning av miljøproblemer i Øst-Europa og på Balkan.

Flertallet vil understreke viktigheten av å styrke og systematisere Norges innsats som fredsnasjon, og vil understreke viktigheten av å videreutvikle FN og folkeretten som forpliktende avtaleverk for alle nasjoner. En FN-ledet verdensorden er en målsetting som kan nås ved å arbeide for å styrke FN og internasjonal rett, og et ledd i dette arbeidet er å støtte ambisjonene i

FNs tusenårsmål. Flertallet mener det er i norsk interesse at vi støtter aktivt opp om reformprosessen i FN, for blant annet å bedre FN-systemets evne til å møte et vidt spekter av utfordringer fra fattigdom og epidemier til terrorisme og masseødeleggelsesvapen med effektive kollektive virkemidler. Som et ledd i dette bør FNs apparat for å støtte opp om fredsprosesser styrkes. FN må også bli i stand til å ta strategisk ledelse for den viktige overgangen fra krig til varig fred etter at en fredsavtale er inngått. Flertallet mener fattigdommen i verden er en krenkelse av menneskeverdet. Kampen mot fattigdom og for retten til økonomisk utvikling, demokrati, menneskerettigheter og bærekraftig utvikling er verdenssamfunnets største utfordring og en hovedoppgave for Regjeringen. På denne bakgrunn er det en prioritert oppgave å nå tusenårsmålene. Flertallet vil også vise til at helse er en avgjørende forutsetning for utvikling, og flertallet vil videreføre Norges engasjement for helse i fattige land.

Flertallet viser til at norsk militært personell nyter stor respekt internasjonalt og at Norges samlede militære og sivile bidrag til verdenssamfunnet er store og viktige, men at det er behov for å konsentrere norsk innsats. Flertallet mener norsk militært engasjement skal være forankret i FN-pakten og ha et klart FN-mandat. Flertallet støtter at norsk innsats i Afghanistan gjennom stabiliseringsstyrken ISAF blir styrket, og at Norge i sterkere grad skal bidra til FN-operasjoner, særlig i Afrika.

Flertallet viser til den rollen og det engasjementet Norge har hatt i Midtøsten og mener det er viktig at dette styrkes, både gjennom god kontakt med partene og gjennom det norske formannskapet for giverlandsgruppen for palestinerne, AHCL. Flertallet vil påpeke at Norges humanitære innsats i det palestinske området er viktig for å bekjempe fattigdom, bidra til utvikling av et demokratisk samfunn og for å bidra til å legge grunnlag for en gjenopptagelse av fredsforhandlingene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre konstaterer at Norge ved utløpet av regjeringen Bondevik IIs fireårsperiode har høy anseelse i NATO, er en aktiv aktør og ivaretar av nasjonale interesser innenfor EØS, en viktig forhandlingspart innenfor WTOs Doha-runde, og en respektert global bidragsyter til FN og til freds- og forsoningsinnsatser, bistand og nødhjelp, menneskerettigheter og demokrati.

Disse medlemmer fastslår at den utenrikspolitiske dagsorden er blitt vesentlig endret i perioden 2001-2005. Perioden ble innledet med den første artikkel 5-operasjonen i NATOs historie, det allierte angrepet på Al-Qaida og Talibanregimet i Afghanistan. Der nest fulgte krigen i Irak. I Afghanistan bidrar Norge i dag til stabilisering, gjenoppbygging og demokratisering, mens man i Irak bidrar til opplæring av landets nye politikorps. Disse medlemmer anser at Afghanistan og Irak - og herunder hensynet til bl.a. FN og NATO - har vært blant de mest krevende saker noen

norsk regjering har stått overfor i de senere tiår. Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II samtidig med håndtering av disse krevende sakene også gjennomførte en etterlengtet og gjennomgripende reform av forsvaret, bl.a. med det resultat at evnen til innsats i utlandet er betydelig styrket.

Disse medlemmer minner om at regjeringen Bondevik IIs utenrikspolitikk bygget på grundige forhåndskonsultasjoner med Stortinget, norske forpliktelser under folkeretten, respekt for og sterk støtte til FN, samt løpende og nær kontakt med naboland, allierte, viktige handelspartnere og andre nærstående land. Regjeringen Bondevik II la dessuten vekt på å skape størst mulig enighet innad i NATO, og søke å motvirke transatlantiske spenninger der disse oppstod. Disse medlemmer mener at de samme overordnede hensyn også bør tas av regjeringen Stoltenberg II, da utfordringene i Afghanistan og Irak langt fra er avsluttet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II, med Stortingets støtte, bidro til NATOs operasjoner i Afghanistan innenfor ISAF, til den amerikansk-ledede OEF-operasjonen, og til NATOs treningsoperasjon i Irak, NTM. Disse medlemmer stiller seg undrende til at regjeringen Stoltenberg II har varslet en uttrekking fra de to sistnevnte operasjoner, til tross for at alle tre nevnte operasjoner har et solid FN-mandat. Disse medlemmer frykter at uttrekkingen sender et uheldig signal til våre allierte i NATO. Disse medlemmer minner dessuten om at NATO er Norges viktigste sikkerhetspolitiske forankring.

Disse medlemmer viser til regjeringen Bondevik IIs innsats for fred og forsoning, bl.a. i Sri Lanka og Sudan, og er tilfreds med regjeringen Stoltenberg IIs målsetting om å videreføre dette arbeidet. Disse medlemmer viser dessuten til sine merknader under kap. 152 Bistand til Midtøsten.

Disse medlemmer viser til den høye prioritet FN-samarbeidet hadde under regjeringen Bondevik II, som hadde lagt opp til ytterligere økte bidrag til FN i dette budsjettet. Disse medlemmer viser til den pågående reformprosessen i FN og ser positivt på FNs økte innsats i forhold til evaluering av organisasjonens arbeid og virke.

Disse medlemmer er tilfreds med regjeringen Stoltenberg IIs intensjon om å fortsette en aktiv europapolitikk, og viser til regjeringen Bondevik IIs omfattende arbeid på dette området i fireårsperioden: bl.a. ble utvidelsen av EØS-avtalen fremforhandlet i 2004. I den forbindelse inngikk regjeringen Bondevik II avtale om nye støtteordninger under EØS, og hvor Polen og de baltiske land vil motta om lag 60 pst. av den nye støtten. Samarbeidet med EU innen utdanning og forskning er styrket innenfor Bologna- og Lisboastrategiene. For å øke åpenhet om EU og EØS-prosessen ble bl.a. www.europaportalen.no og EØS-notatbasen opprettet. Norsk deltakelse i bl.a. EUs grensekontrollbyrå, Europol og Eurojust er sikret, og et samarbeid innledet om deltakelse i EUs sivile krisehåndtering og militære kampgrupper.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II prioriterte særlig å påvirke EUs nye statsstøt-

teregelverk, samt å forsvare norske interesser i laksesaken. Næringen har selv gitt uttrykk for at Samarbeidsregjeringen gjorde en sterk innsats for å forsvare lakseeksportørenes interesser. Regjeringen Bondevik II brukte de kanaler som er mulig for å få EU til å godta vår opprinnelige ordning med differensiert arbeidsgiveravgift. Allerede i 1999 avgjorde imidlertid EFTA-domstolen at Norge ikke fikk beholde den differensierte arbeidsgiveravgiften slik den opprinnelig fungerte. Fra 1. januar 2004 ble ordningen redusert i Norge. Regjeringen Bondevik II la ned et betydelig arbeid for å påvirke EUs nye regler for statsstøtte som skal gjelde fra og med 2007, og har sammen med andre nordiske land i stor grad lyktes med å få gjennomslag for våre posisjoner overfor EU-kommisjonen. Allerede om kort tid kan det komme nye regler fra EU som igjen åpner for bruk av lavere arbeidsgiveravgift som distriktpolitisk virkemiddel.

Disse medlemmer viser til St.meld. nr. 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i nord, den første av sitt slag, og som Stortinget ga bred støtte til. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen Stoltenberg II akter å videreføre et aktivt norsk samarbeid med Russland samt med andre arktiske og relevante land for å løse oppgaver innenfor bl.a. miljø, ressursforvaltning, helse og energi. Disse medlemmer er tilfreds med at det bilaterale forhold med Russland er godt og under stadig utvikling, ikke minst rettet mot mulig utvinning av petroleumsressurser i Barentshavet. Samtidig som samarbeidet mellom regjeringene og innenfor folk-til-folk-programmer blir stadig tettere, er det viktig at interparlamentarisk samarbeid med Russlands Duma og Føderasjonsråd skjer i en åpen atmosfære hvor ulike politiske krefter er representert.

Disse medlemmer viser til St.meld. nr. 35 (2003-2004) Felles kamp mot fattigdom - En helhetlig utviklingspolitikk ("Utviklingsmeldingen") som gjør det klart at norsk utviklingspolitikk skal innrettes etter FNs åtte tusenårsmål. Disse medlemmer merker seg at bistandens andel av brutto nasjonalinntekt er økt fra 0,83 pst. i 2001 til 0,95 pst. i 2005, og at regjeringen Bondevik II hadde slettet 1,85 milliarder kroner av de fattigste lands gjeld til Norge uten å belaste bistandsbudsjettet. Bistanden gjennom frivillige organisasjoner hadde økt gjennom hele fireårsperioden. Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 150 Bistand til Afrika, kap. 162 Overgangsbestand (gap) og kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II gjennom hele perioden har arbeidet for å sikre en fattigdomsrettet bistand. Dette ble igjen reflektert i regjeringen Bondevik IIs budsjett for 2006, der en sikret 1 milliard til "Et løft for Afrika". Disse medlemmer støtter opprettelsen av et eget måltall for bistanden til Afrika (65 pst. innen 2010) og til resten av såkalte lavinntektsland (70 pst. innen 2010).

Disse medlemmer mener aids-epidemien utgjør et av de viktigste hindre for utvikling, og at man må satse på flere områder. Disse medlemmer vil derfor understreke viktigheten av å satse på Det globale

fondet for aids, tuberkulose og malaria, FNs befolkningsprogram, FNs barnefond og FNs aids-program. Disse medlemmer mener det også må satses på Verdens helseorganisasjon, Det internasjonale aidsvaksineinitiativet og Det internasjonale partnerskap for mikrobisider. Disse medlemmer støtter regjeringen Bondevik IIs økte satsing til kampen mot hiv/aids med 300 mill. kroner for 2006.

Disse medlemmer viser til at det fortsatt er 100 millioner barn som mangler grunnutdanning, og at flertallet av disse er jenter. Disse medlemmer støtter regjeringen Bondevik IIs økning av utdanningsbistanden med 133 mill. kroner, og er positive til at 464 mill. kroner skal gå til UNICEFs utdanningsprogram for jenter.

FN må stå bedre rustet til å håndtere kriser som inntrer på kort varsel. Disse medlemmer viser til regjeringen Bondevik IIs sterke økning med 100 mill. kroner til FNs nødhjelpsfond i forhold til saldert budsjett for 2005. Disse medlemmer understreker samtidig viktigheten av å bidra til forebygging av humanitære kriser gjennom støtte til politiske prosesser for fred, forsoning og demokrati samt fremme av menneskerettighetene.

Disse medlemmer ønsker å forsterke miljøinnsatsen, og er derfor tilfreds med regjeringen Bondevik IIs økte bevilgning på 62 mill. kroner til miljø og oppfølging av Johannesburg-toppmøtet.

Disse medlemmer mener frivillige organisasjoner er viktige aktører som kanaler for norsk bistand. I samtlige budsjettfremlegg fra regjeringen Bondevik II har bevilgningene til de frivillige organisasjonene og andre aktører i det sivile samfunn økt. Disse medlemmer støtter regjeringen Bondevik IIs forslag for 2006 om å ytterligere øke bevilgningen til de frivillige organisasjonene med 37 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at støtten til landbruksutvikling er blitt trappet opp betydelig over flere år, og at regjeringen Bondevik II la opp til en økning på 70 mill. kroner for 2006.

Disse medlemmer viser til at import fra de minst utviklede landene (MUL) fikk full toll- og kvotefrihet i 2002, og anser det som viktig at WTOs Doharunde, også kalt utviklingsrunden, munner ut i et internasjonalt handelsregime som styrker utviklingslandenes mulighet og evne til å eksportere landsbruksvarer, også til Norge.

Disse medlemmer viser til en vellykket markering av Norges hundreårsjubileum i 2005, hvor Utenriksdepartementet hadde en ledende rolle. Disse medlemmer anser at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet vil være på et normalt nivå etter at jubileet er avsluttet, og viser dessuten til at bevilgningene til fremme av turisme til Norge er økt betydelig over Næringsdepartementets budsjett.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen Stoltenberg II ønsker å redusere bevilgningene til Balkan og til ODA-godkjente OSSE-land i Kaukasus og Sentral-Asia i forhold til regjeringen Bondevik IIs budsjettforslag.

Disse medlemmer viser til flodbølgekatastrofen i Asia i desember 2004, en av de største utfordringene som norsk sivil beredskap og utenriktjenesten har hatt på mange år. Ulykken førte bl.a. til vesentlig styrking av kriseberedskapen i Utenriksdepartementet og andre reformtiltak i utenriktjenesten. Disse medlemmer er tilfreds med intensjonene i Soria Moria-erklæringen om videre reformer av Utenriksdepartementet "i retning av en åpen, dynamisk og fremtidsrettet kunnskapsorganisasjon" og ber Regjeringen orientere Stortinget om fremdriften i dette arbeidet. Disse medlemmer stiller seg samtidig uforstående til regjeringen Stoltenberg IIs reduksjon av Utenriksdepartementets driftsbudsjett med 4,45 mill. kroner i forhold til regjeringen Bondevik IIs forslag. Disse medlemmer håper at reduksjonen ikke vil ramme arbeidet med kriseberedskapen og innføring av biome-triske pass og oppgradering av IKT i departementet og utenriksstasjonene.

Disse medlemmer mener at statsbudsjettet fremlagt av regjeringen Bondevik II er et ansvarlig og balansert budsjett. Disse medlemmer konstaterer at det ved Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. I (2005-2006) ikke ble flertall for Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstres helhetlige forslag til budsjett, og at Regjeringens forslag til budsjett er vedtatt. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen har valgt å reversere regjeringen Bondevik IIs forslag om nettobudsjettering av merverdiavgift, og at den tekniske nullsum-justeringen av dette medfører at rammene i budsjettet samlet sett øker med om lag 5 mrd. kroner. Disse medlemmer konstaterer videre at Regjeringen foretar andre prioriteringer, bl.a. å øke skattene, noe som også påvirker de vedtatte rammene. På denne bakgrunn velger disse medlemmer å holde seg til prioriteringene i regjeringen Bondevik IIs budsjettet, innenfor den ramme som nå er vedtatt på rammeområde 04, og viser til vedlagte tabell.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	H, KrF, V
Utgifter (i hele tusen kroner)				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap 3100 og 3101)		
	1	Driftsutgifter	1 383 586	1 388 036 (+4 450)
	21	Spesielle driftsutgifter	4 226	4 226 (0)
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	774	774 (0)
	71	Diverse tilskudd	23 385	20 935 (-2 450)
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	15 443	15 443 (0)
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	132	132 (0)
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 407	7 407 (0)
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 813	8 813 (0)
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	22 041	22 041 (0)
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål	41 910	41 910 (0)
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	916 210	916 210 (0)
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen	220 000	220 000 (0)
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	200 000	200 000 (0)
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	210 000	210 000 (0)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	H, KrF, V
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	740 177	740 177 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	13 757	13 757 (0)
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	156 420	156 420 (0)
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi	160 000	195 000 (+35 000)
	71	Mosambik	270 000	325 000 (+55 000)
	72	Tanzania	341 500	400 000 (+58 500)
	73	Uganda	130 000	130 000 (0)
	74	Zambia	235 000	280 000 (+45 000)
	78	Regionbevilgning for Afrika	1 222 000	1 222 000 (0)
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland	25 000	25 000 (0)
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh	60 000	70 000 (+10 000)
	71	Nepal	60 000	60 000 (0)
	78	Regionbevilgning for Asia	510 000	520 000 (+10 000)
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland	12 600	12 600 (0)
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten	140 500	140 500 (0)
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika	160 000	165 000 (+5 000)
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland	1 500	1 500 (0)
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	26 500	26 500 (0)
	50	Fredskorpset	165 000	165 000 (0)
	70	Sivilt samfunn	1 026 000	1 072 500 (+46 500)
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid	68 000	68 000 (0)
	72	Demokratistøtte/partier	5 000	5 000 (0)
	73	Kultur	92 000	92 000 (0)
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk	130 500	130 500 (0)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	H, KrF, V
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak	80 000	85 000 (+5 000)
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	112 500	120 000 (+7 500)
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	45 000	52 500 (+7 500)
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750	143 750 (0)
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap)	776 500	711 500 (-65 000)
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer	270 000	270 000 (0)
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	1 694 752	1 694 752 (0)
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak	580 900	515 900 (-65 000)
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan	750 000	781 250 (+31 250)
	72	Utvikling og nedrustning	25 600	25 600 (0)
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land	271 250	305 000 (+33 750)
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	135 000	135 000 (0)
	70	Forskning og høyere utdanning	283 000	283 000 (0)
	71	Faglig samarbeid	75 000	75 000 (0)
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd	5 842	5 842 (0)
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv.	87 000	87 000 (0)
167		Flyktingtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	477 382	468 382 (-9 000)
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	725 000	723 000 (-2 000)
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	262 000	262 000 (0)
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000	300 000 (0)
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	205 000	205 000 (0)
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000	170 000 (0)
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000	100 000 (0)
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	1 403 200	1 205 200 (-198 000)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	H, KrF, V
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS)	160 000	160 000 (0)
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	140 220	140 220 (0)
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps	67 000	47 000 (-20 000)
	80	Bidrag til globale fond	821 041	621 041 (-200 000)
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning	110 000	110 000 (0)
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken	730 000	730 000 (0)
	71	Regionale banker og fond	639 000	639 000 (0)
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner	434 500	534 500 (+100 000)
172		Gjeldslettetiltak		
	70	Deltakelse i internasjonale gjeldsoperasjoner	350 000	450 000 (+100 000)
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og arktisk samarbeid	231 327	238 327 (+7 000)
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land)	4 293	4 293 (0)
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	26 775	26 775 (0)
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	96 559	96 559 (0)
		Sum utgifter	21 594 772	21 594 772 (0)
Inntekter (i hele tusen kroner)				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 100 og 101)		
	1	Gebyrer	29 511	29 511 (0)
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300	14 300 (0)
	4	Leieinntekter	1 799	1 799 (0)
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072	3 072 (0)
		Sum inntekter	48 682	48 682 (0)
		Sum netto	21 546 090	21 546 090 (0)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at utenrikspolitikken må sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel, og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Derfor ønsker

disse medlemmer at Norge skal påtale brudd på grunnleggende menneskerettigheter i de internasjonale fora hvor Norge deltar.

Disse medlemmer mener det er på tide å tenke nytt når det gjelder norsk bistandspolitikk. Etter disse medlemmers syn har den tradisjonelle stat-til-stat

bistanden ikke vist seg å være den universalmedisin mot underutvikling som mange later til å ha trodd. Disse medlemmer mener at tradisjonell bistands-tenkning snarere fungerer som et hinder for utvikling og vekst i de fattige landene, og den beste måten de rike landene kan bidra til utvikling og vekst i de fattige landene på, er å gi avkall på den proteksjonistiske handelspolitikken som har hindret de fattige landene tilgang på verdensmarkedet.

Disse medlemmer mener at ordningen med tvungne bidrag til statlig u-hjelp gjennom beskatningen bidrar til å svekke den enkeltes personlige ansvarfølelse og giverglede. Videre er det grunn til å peke på at statlig u-hjelp stort sett er lite effektiv og kostbar å administrere. Lederne i flere av landene som mottar norsk u-hjelp, kjøper våpen og luksusartikler i store mengder fremfor å sørge for mat og skolegang til folket.

Disse medlemmer viser til at den lave levestandarden i u-landene først og fremst er et resultat av landenes interne organisasjonsforhold og politiske system. Produksjonsevnen og innsatsviljen hos et folk forsvinner når folket undertrykkes av totalitære styringsformer og planøkonomi. Økonomien kan heller ikke utvikles når de fleste industriland setter en effektiv stopper for import fra u-landene.

Disse medlemmer vil gi honnør til enkelte stater som har kommet seg ut av uføret ved å innføre et markedsøkonomisk system og mer frihet for den enkelte. En slik utvikling bør oppmuntres også i andre u-land. I en tid der det er en klar tendens til at industriinvesteringene i u-landene synker som følge av at multilaterale

selskaper trekker sin aktivitet ut av det de betegner som ustabile regimer, er en demokratiutvikling essensiell.

Disse medlemmer mener at målet må være å stimulere til en effektiv jordbruksproduksjon, slik at sult forhindres og tørkekatastrofer forebygges. Etter disse medlemmers oppfatning kan det best gjøres ved å innføre markedsøkonomi i disse landene.

Disse medlemmer vil støtte nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner som Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, norske misjonsselskaper mv. Disse medlemmer er oppmerksomme på at betydelige deler av verdens befolkning lever i fattigdom og nød, men vil peke på at dette først og fremst skyldes interne kultur- og administrasjonsproblemer. Det har først og fremst dreid seg om ettpartistater som har vært styrt av en privilegert maktelite som støtter seg til de militære, politiet og et korrupt byråkrati som ofte, i alle fall indirekte, er finansiert av blant annet norske bistandsmidler.

Disse medlemmer vil videre påpeke at makteliten i storbyene i utviklingslandene har redusert prisene på landbruksvarer til et nivå som innebærer utbytting av bøndene, noe som har ført til stagnasjon i landbruket og matvarekrise. Vestlig bistand til utviklingslandenes landbruk har ført til at tradisjonelt landbruk er blitt skjøvet til side av et "moderne" landbruk som ikke harmonerer med økologi og miljø i disse landene. Vestlig bistand av landbruksprodukter på verdensmarkedet har også bidratt til å vanskeliggjøre utviklingslandenes produksjon.

Disse medlemmer viser for øvrig til sitt alternative forslag til statsbudsjett for 2006.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	FrP
Utgifter rammeområde 4				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap 3100 og 3101)	1 411 971 000	1 426 971 000 (+1,1%)
	71	Diverse tilskudd	23 385 000	38 385 000 (+64,1%)
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	753 934 000	160 911 000 (-78,7%)
	1	Driftsutgifter	740 177 000	147 154 000 (-80,1%)
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	156 420 000	104 532 000 (-33,2%)
	1	Driftsutgifter	156 420 000	104 532 000 (-33,2%)
150		Bistand til Afrika	2 383 500 000	325 000 000 (-86,4%)
	70	Malawi	160 000 000	20 000 000 (-87,5%)
	71	Mosambik	270 000 000	50 000 000 (-81,5%)
	72	Tanzania	341 500 000	40 000 000 (-88,3%)
	73	Uganda	130 000 000	30 000 000 (-76,9%)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	FrP
	74	Zambia	235 000 000	35 000 000 (-85,1%)
	78	Regionbevilgning for Afrika	1 222 000 000	140 000 000 (-88,5%)
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland	25 000 000	10 000 000 (-60,0%)
151		Bistand til Asia	642 600 000	102 600 000 (-84,0%)
	70	Bangladesh	60 000 000	20 000 000 (-66,7%)
	71	Nepal	60 000 000	20 000 000 (-66,7%)
	78	Regionbevilgning for Asia	510 000 000	50 000 000 (-90,2%)
152		Bistand til Midtøsten	140 500 000	40 000 000 (-71,5%)
	78	Regionbevilgning for Midtøsten	140 500 000	40 000 000 (-71,5%)
153		Bistand til Mellom-Amerika	161 500 000	26 500 000 (-83,6%)
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika	160 000 000	25 000 000 (-84,4%)
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 513 000 000	1 174 751 000 (-22,4%)
	1	Driftsutgifter	26 500 000	20 751 000 (-21,7%)
	50	Fredskorpset	165 000 000	30 000 000 (-81,8%)
	72	Demokratistøtte/partier	5 000 000	0 (-100,0%)
	73	Kultur	92 000 000	0 (-100,0%)
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk	130 500 000	30 000 000 (-77,0%)
162		Overgangsbistand (gap)	776 500 000	200 000 000 (-74,2%)
	70	Overgangsbistand (gap)	776 500 000	200 000 000 (-74,2%)
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 964 752 000	2 120 000 000 (+7,9%)
	70	Naturkatastrofer	270 000 000	370 000 000 (+37,0%)
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	1 694 752 000	1 750 000 000 (+3,3%)
164		Fred, forsoning og demokrati	1 627 750 000	586 900 000 (-63,9%)
	70	Fred, forsoning og demokratiltak	580 900 000	365 000 000 (-37,2%)
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan	750 000 000	168 750 000 (-77,5%)
	72	Utvikling og nedrustning	25 600 000	3 100 000 (-87,9%)
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land	271 250 000	50 050 000 (-81,5%)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1	FrP
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	477 382 000	400 000 000 (-16,2%)
	21	Spesielle driftsutgifter	477 382 000	400 000 000 (-16,2%)
170		FN-organisasjoner mv.	4 463 461 000	2 236 041 000 (-49,9%)
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	725 000 000	200 000 000 (-72,4%)
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	262 000 000	70 000 000 (-73,3%)
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	20 000 000 (-80,0%)
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	1 403 200 000	190 000 000 (-86,5%)
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	140 220 000	40 000 000 (-71,5%)
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps	67 000 000	20 000 000 (-70,1%)
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning	110 000 000	40 000 000 (-63,6%)
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 803 500 000	250 500 000 (-86,1%)
	70	Verdensbanken	730 000 000	100 000 000 (-86,3%)
	71	Regionale banker og fond	639 000 000	80 000 000 (-87,5%)
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner	434 500 000	70 500 000 (-83,8%)
172		Gjeldslettetiltak	350 000 000	450 000 000 (+28,6%)
	70	Deltakelse i internasjonale gjeldsoperasjoner	350 000 000	450 000 000 (+28,6%)
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	262 395 000	312 395 000 (+19,1%)
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og arktisk samarbeid	231 327 000	281 327 000 (+21,6%)
		Sum utgifter rammeområde 4	21 594 772 000	12 622 708 000 (-41,5%)
Inntekter rammeområde 4				
		Sum inntekter rammeområde 4	48 682 000	48 682 000 (0%)
		Sum netto rammeområde 4	21 546 090 000	12 574 026 000 (-41,6%)

4. KOMITEENS MERKNADER TIL DE ENKELTE BUDSJETTKAPITLER

Når det gjelder de budsjettkapitler og poster som verken er nevnt nedenfor eller i komiteens alminnelige merknader, har komiteen ingen merknader til disse, og slutter seg til St.prp. nr. 1 (2005-2006) med St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006).

4.1 Utenriksdepartementet

4.1.1 Kap. 100 Utenriksdepartementet

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å slå sammen bevilgningene over kap. 100 med kap. 102 Særavtale i utenriksstjenesten og mesteparten av bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene. Begrunnelsen for sammenslåingen er behovet for fleksibilitet i bruken av lønns- og driftsmidler mellom departementet og utenriksstasjonene.

Disse bevilgningene er samlet i post 1 Driftsutgifter under kap. 100. Til sammen foreslås bevilget 1 427 546 000 kroner over kap. 100 og 101 i 2006, som utgjør en økning på 3,3 pst. sammenliknet med kap. 100, 101 og 102 i saldert budsjett for 2005. Økningen begrunnes med behov i forbindelse med innføring av biometriske data i pass og visum, satsing på krise og beredskap, samt rammeoverføringer fra andre departementer til finansiering av spesialutsendinger ved utenriksstasjonene.

Under post 1 Driftsutgifter under kap. 100 foreslår Regjeringen å bevilge 1 383 586 000 kroner (1 374 385 000 kroner) i budsjettet for 2006. Når hensyn til merverdiavgift inkluderes, er posten redusert med 4,45 mill. kroner av regjeringen Stoltenberg II sammenliknet med forslaget fra regjeringen Bondevik II. Under post 21 Spesielle driftsutgifter foreslås bevilget 4 226 000 kroner (3 830 000 kroner).

Regjeringen foreslår å bevilge 23 385 000 kroner til post 71 Diverse tilskudd under kap. 100 (18 935 000 kroner). Regjeringen Bondevik II finner ikke rom for å avsette midler til underpost 71.10 Opplysningsarbeid for fred under post 71 på budsjettet for 2006, mens regjeringen Stoltenberg II fremhever at Norge har et mangfold av fredsorganisasjoner som Regjeringen ønsker å styrke over denne posten med 2 000 000 kroner. Under denne posten foreslår regjeringen Stoltenberg II å bevilge 5 000 000 kroner (3 000 000 kroner) til informasjon om europeisk samarbeid, mot 5 136 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Videre oppretter regjeringen Stoltenberg II en ny tilskuddsordning med 450 000 kroner under post 71 for å sikre arbeidslivsorganisasjonenes mulighet til europapolitisk dialog i tilknytning til EFTAs konsultative komité.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at budsjettforslaget er en betydelig økning av post 1 Driftsutgifter, noe som har sammenheng med økt satsing og fokus på krise- og beredskapshåndtering. Økningen skyldes i tillegg arbeidet med biometriske data i visum og pass samt rammeoverføringer fra andre departementer til finansiering av spesialutsendinger tilknyttet utenriktjenesten.

Komiteen vil understreke betydningen av hvor viktig det er å ha en organisasjon som er fullt operativ og har en beredskap som er fullt ut i stand til å takle eventuelle krisesituasjoner. Komiteen forutsetter at man tar lærdom av og retter opp de svakheter som ble avdekket under flodbølgekatastrofen sist vinter. Det vises i den forbindelse til Innst. S. nr. 265 (2004-2005), jf. St.meld. nr. 37 (2004-2005) Flodbølgekatastrofen i Sør-Asia og sentral krisehåndtering.

Flertallet, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Norge har et mangfold av fredsorganisasjoner og ønsker å styrke disse. Flertallet er derfor tilfreds med at regjeringen Stoltenberg II har avsatt 2 mill. kroner til opplysningsarbeid for fred i 2006.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er opptatt av å stimulere til en aktiv og bred debatt om Europa og er enig i regjeringen Stoltenberg IIs forslag under post 70 om å øke støtten til informasjon om europeisk samarbeid og at det opprettes en ny tilskuddsordning som skal sikre arbeidslivsorganisasjonene mulighet til europapolitisk dialog.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår å øke bevilgningen under post 1 med kr 4 450 000, lik forslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 8:67 (2004-2005) fra Fremskrittspartiet der det tas til orde for en refokusering av norsk utenrikspolitikk samt modernisering av utenriktjenesten, gjennom å oppnevne et bredt sammensatt utvalg for å gjennomgå de utenrikspolitiske utfordringer Norge står overfor og foreslå prioriteringer og innretting av norsk utenriktjeneste for å møte disse utfordringene.

Disse medlemmer ønsker en styrking av innsatsen på de ulike underpostene på post 71 Diverse tilskudd: Opplysningsarbeid for fred, Nordisk administrativt forbund, Informasjon europeisk samarbeid, Nordmannsforbundet, Tilskudd til nedrustningsformål, og Utenrikspolitisk forskning og utvikling (FoU). Disse medlemmer foreslår derfor å styrke denne budsjettposten med 10 mill. kroner, og viser til sitt alternative budsjett.

4.1.2 Kap. 101 Utenriksstasjonene

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge 15 575 000 kroner over kap. 101 i 2006. Det aller meste av dette vil gå til større vedlikeholdsarbeider og utstyrsanskaffelser ved utenriksstasjonene under post 45. For øvrig foreslås driftsmidlene til utenriksstasjonene overført til kap. 100, som omtalt ovenfor.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at det ikke foreslås bevilgning under post 1 Driftsutgifter, da posten er slått sammen med samme post under kapittel 100.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at den norske utenriktjenesten må ha større fokus på å fremme det norske næringslivs interesser i utlandet. De må operere som tilretteleggere, kunnskapsbase og støttespillere, et arbeid som etter disse medlemmers mening bare blir viktigere og viktigere. I en stadig mer global konkurransesituasjon må vi erkjenne at norske bedrifter agerer i et tøffere marked, noe som ofte krever store ressurser og mye kunnskap. Små og mellomstore bedrifter har ofte vanskelig for å fremskaffe nødven-

dige kunnskaper og ressurser, og det vil derfor ofte være av stor betydning at disse får hjelp og assistanse fra utenriksstjenesten.

Disse medlemmer viser til at de andre nordiske land har en betydelig mer offensiv strategi for å tilrettelegge for næringslivet ved sine utenriksstasjoner, noe vi også bør tilstrebe ved norske stasjoner.

4.1.3 Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge 7 407 000 kroner (6 617 000 kroner) for 2006, sammenliknet med 11 133 000 kroner i saldert budsjett for 2005 og 6 163 000 kroner i 2004. Når merverdiavgift tas i betraktning, er det ikke noen reell forskjell mellom forslagene fra regjeringene Bondevik II og Stoltenberg II. Kapitlet benyttes til planlegging og gjennomføring av offisielle besøk i utlandet, og til drift av Regjeringens representasjonsbolig. Utgifter ved statsbesøk til Norge som ikke dekkes av Slottet, faller også inn under dette kapitlet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at det reduserte nivået på bevilgningen for 2006 i forhold til 2005 skyldes den særskilte innsatsen og det ekstra kostnadsbehovet i forbindelse med hundreårsmarkeringen i 2005.

4.1.4 Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge 8 813 000 kroner (8 809 000 kroner) i 2006 mot 13 757 000 kroner i saldert budsjett for 2005 og 4 253 000 kroner i 2004. Når merverdiavgift tas med i betraktning i dette som er en 1-post for driftsutgifter, er det ikke noen reell forskjell mellom forslagene fra regjeringene Bondevik II og Stoltenberg II. Kapitlet dekker utgifter til statsbesøk samt DD.MM. Kongen og Dronningens, DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens, og Prinsesse Märtha Louises offisielle reiser i utlandet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil berømme kongefamiliens betydelige engasjement og innsats med å profilere Norge ved besøksvirksomhet til utlandet.

Komiteen merker seg at det reduserte nivået på bevilgningen for 2006 i forhold til 2005 har sin årsak i det særskilte kostnadsbehovet i forbindelse med hundreårsmarkeringen i 2005.

4.1.5 Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge 63 951 000 kroner (42 000 000 kroner) mot 59 085 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Dette utgjør en økning på 4 866 000 kroner. Den budsjettreduksjonen som fremgår av budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II under dette kapitlet, innebærer et kraftig kutt i Norges mulighet til

internasjonalt kultursamarbeid, kulturell dialog og informasjon ifølge Tillegg nr. 1 (2005-2006), og regjeringen Stoltenberg II foreslår derfor i stedet en økning. Når merverdiavgiften tas med i beregningen for 1-posten under dette kapitlet, er den reelle forskjellen mellom de to regjeringenes forslag på 20,4 mill. kroner. Hovedprioriteringene skal være Ibsen-året 2006, webbasert informasjon og kommunikasjon, samt utenlandsk presse.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil vise til at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet er et viktig instrument for å synliggjøre Norge i utlandet. Derfor er det opprettet støtteordninger for norske kunstnere for å muliggjøre profilering og nettverksutbygging. Komiteen mener at i tillegg til å støtte opp om norsk kultur og norsk næringsliv ute og bidra til interesse for det moderne Norge, er det viktig å markedsføre norsk samfunnsliv og det norske demokratiet. Komiteen vil bl.a. vise til at en viktig eksportartikkel i de senere år har vært "Kvinner-kan-kurs" til kvinnelige politikere i de nye demokratiene i Øst- og Sentral-Europa. I en slik sammenheng er det også viktig med programmene for besøk av utenlandske journalister og beslutningstakere. Komiteen har merket seg at journalister fra 25 land besøkte Norge i 2004 etter medvirkning fra norske utenriksstasjoner.

Komiteen ser også svært positivt på det samarbeidet som eksisterer mellom det norske akademiske miljøet og ca. 140 universiteter og høyskoler i utlandet.

Komiteen viser til at post 70 dekker tilskudd til informasjons- og profileringsprosjekter i tillegg til presentasjon av norsk kunst og kultur i utlandet. Denne posten er foreslått redusert i St.prp. nr. 1 (2005-2006).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er tilfreds med den påplussningen på 11 mill. kroner som foreslås i Tillegg nr. 1 (2005-2006) fra regjeringen Stoltenberg II. Flertallet vil også gi sin støtte til økningen på post 1 Driftsutgifter med 9,4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

4.1.6 Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner

SAMMENDRAG

Dette budsjettkapitlet omfatter pliktige bidrag og kontingenter til internasjonale organisasjoner som Norge er medlem av, i tillegg til finansieringsordningene under EØS-avtalen. Innenfor dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge 1 546 210 000 kroner for 2006, som innebærer en reduksjon på 191 356 000 kroner i forhold til saldert budsjett for 2005.

Det foreslås en 7,5 pst. økning innenfor post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner for 2006, med en bevilgning på 916 210 000 kroner. FN, Europarådet,

EFTA, OECD og OSSE vil være blant de organisasjonene som får de største økningene.

Regjeringen foreslår en reduksjon på til sammen 255 000 000 kroner i bevilgningen til de tre finansieringsordningene under EØS-avtalen. Disse ordningene faller inn under postene 71, 72 og 73, og i budsjettet for 2006 avsettes 630 000 000 kroner her. Det foreslås også 450 000 000 kroner for hver av postene 72 og 73 som tilsagnsfullmakter til Utenriksdepartementet, se forslag til romertallsvedtak. I budsjettet for 2005 var disse tilsagnsfullmaktene på 960 000 000 kroner på hver post.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er enig i at Norge må øke sin innsats og bidra til å styrke FN's rolle som en sterk og handlekraftig organisasjon som hovedgrunnlag for en internasjonal rettsorden og et verdensomspennende sikkerhetssystem. Komiteen mener at det må støttes aktivt opp under den videre reformprosessen i FN slik at organisasjonen best mulig kan følge opp målsettingene i tusenårserklæringen.

Komiteen mener videre at Norge må være en aktiv alliansepartner i NATO og bidra i arbeidet med å sette alliansen i stand til å møte nye sikkerhetsutfordringer som for eksempel internasjonal terrorisme. Komiteen er opptatt av det pågående arbeidet med å modernisere NATO og at dette også skal bidra til å styrke de transatlantiske forbindelser.

Komiteen viser til de to finansieringsordningene i det utvidete EØS hvor Norge skal yte betydelige bidrag. Komiteen mener her at myndighetene aktivt må legge til rette for at norske aktører, blant annet næringsliv og frivillige organisasjoner, kan nyttiggjøre seg muligheter under ordningene for å utvikle bilateralt samarbeid og øke kontakten på ulike områder mellom Norge og de nye EU-landene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

4.1.7 *Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen*

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge 753 934 000 kroner (743 023 000 kroner) i 2006 og dermed slå sammen kap. 143 Utenriksstasjonene post 1 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold med dette kapitlet. Se også omtalen av kap. 100. Det er ingen reell forskjell mellom forslagene fra regjeringene Bondevik II og Stoltenberg II når merverdiavgift tas med.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at kap. 143 Utenriksstasjonene fra neste år slås sammen med kap. 140. Komiteen ber om at man etter en slik sammenslåing av budsjettkapitler fortsetter å redegjøre for hvor stor andel av administrasjonskostnadene som er relatert til

utenriksstasjonene. Komiteen har merket seg at det er økte kostnader til administrasjon av utviklingshjelpen, og komiteen ber om at man fortsatt søker å holde administrasjonskostnadene på et lavt nivå og at man fortsatt bestreber seg på en mest mulig effektiv utnyttelse av ressursene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at det vil være mindre behov for norsk administrasjon av u-hjelp når vi i større grad kanalisere gjenværende bistand gjennom frivillige organisasjoner og avviker direkte budsjettstøtte. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere bevilgningene til post 1 Driftsutgifter, jf. alternativt budsjettforslag fra Fremskrittspartiet.

4.1.8 *Kap. 141 Direktoratet for utviklings-samarbeid (NORAD)*

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet ønsker Regjeringen å bevilge 156 420 000 kroner (151 888 000 kroner), mot 143 527 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Det er ingen reell forskjell mellom forslagene fra regjeringene Bondevik II og Stoltenberg II når man tar hensyn til merverdiavgift for dette kapitlet som har en 01-post for driftsutgifter.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at også administrasjonskostnadene i NORAD øker og viser til merknad til kap. 140.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at man i større grad bør kanalisere gjenværende norsk bistand gjennom internasjonale og nasjonale organisasjoner samt globale fond. Disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningene på denne posten, og viser til alternativt budsjett fra Fremskrittspartiet.

4.1.9 *Kap. 150 Bistand til Afrika*

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge 2 383 500 000 kroner (2 577 000 000 kroner), mot 2 028 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Dette innebærer en økning på 355,5 mill. kroner. Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Afrika, samt regionbevilgning til Afrika. Opptrappingen i bistanden begrunnes med at det er de afrikanske landene sør for Sahara som møter de største utfordringene med å nå FN's tusenårsmål. Opptrappingen er også i tråd med G8-landenes satsing på å løfte Afrika

ut av fattigdommen. Bevilgningen vil primært gå til landbruk, helse og hiv/aids, utdanning, miljø og støtte til økonomisk utvikling gjennom næringsutvikling og infrastruktur.

Bevilgningsforslaget innebærer en betydelig økning i landdrømmene for hovedsamarbeidslandene Malawi, Mosambik, Tanzania og Zambia under postene 70, 71, 72 og 74. Økningen som foreslås av regjeringen Stoltenberg II over disse fire postene er henholdsvis 35 mill. kroner, 55 mill. kroner, 58,5 mill. kroner og 45 mill. kroner lavere enn det som foreslås av regjeringen Bondevik II. Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til Uganda under post 73 med 10 mill. kroner. Den delen av støtten som gis som budsjettstøtte, reduseres betydelig. Årsaken til denne reduksjonen er bekymring for den politiske utviklingen og styresettet i Uganda.

Regionbevilgningen under post 78 foreslås økt fra 1 078 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 1 222 000 000 kroner i budsjettet for 2006. Den skal benyttes til å støtte opp under prioriterte områder for utviklings-samarbeid i hovedsamarbeidslandene og i samarbeidslandene Angola, Etiopia, Eritrea, Kenya, Madagaskar, Mali, Nigeria og Sør-Afrika, samt regionalt samarbeid.

Post 79 Tiltak i tidligere samarbeidsland foreslås økt med 5 mill. kroner fra 20 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 25 000 000 kroner i 2006-budsjettet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til det faktum at det er de afrikanske landene sør for Sahara som møter de største utfordringene med å nå tusenårsmålene. Bare halvparten av landene ligger an til å nå målet om halvert fattigdom. Dette har sammenheng med krig og konflikt, dårlig styresett, svak økonomisk utvikling, gjeldsproblemer og dårlige internasjonale rammebetingelser for handel. Bildet forverres med aids-epidemien og synkende globale bistand til Afrika.

Komiteen ser med bekymring på utviklingen i Uganda. Den ugandiske regjeringen har ikke lagt til rette for overgang til flerpartisystem i tid nok før valget i 2006, og myndighetene viser liten vilje til å følge opp egen politikk for korrupsjonsbekjempelse. Situasjonen i Nord-Uganda gir særlig grunn til uro. Fredsbestrebelsene har ikke gitt varige resultater, og konflikten innebærer store menneskelige lidelser. Tall fra FN viser at 1,6 millioner mennesker er internt fordrevne. Barn rammes særlig av konflikten. På bakgrunn av den politiske utviklingen og mangel på godt styresett støtter komiteen reduksjonen i landdrømmen med 10 mill. kroner.

Komiteen er også bekymret for den fastlåste fredsprosessen mellom Etiopia og Eritrea, og støtter den løpende dialogen med myndighetene for å løse grensekonflikten.

Etter komiteens syn er det positivt at afrikanske land og organisasjoner nå tar et tydeligere ansvar for egen utvikling. Komiteen viser til at den Afrikanske Union (AU) rår over begrensede ressurser i forhold til de nye oppgaver den står overfor. Komiteen støtter derfor en betydelig styrking av det norske samarbeidet

med AU og de regionale organisasjonene. Støtten til AUs fredsbevarende operasjon i Darfur gjorde det blant annet mulig for AU å utplassere om lag 1 500 soldater i regionen.

Komiteen konstaterer at flertallet av de afrikanske landene ligger an til å nå tusenårsmålet om lik skoletilgang for jenter og gutter, og at en tredjedel kan nå målet om universell grunnutdanning. Komiteen er positiv til at nesten halvparten kan klare å halvere sult innen 2015. Komiteen er derimot svært bekymret over utviklingen når det gjelder barnedødelighet og mørdedødelighet. Dette skyldes i hovedsak aids-epidemien, som utgjør et av de viktigste hindrene for utvikling i landene sør for Sahara. 25 millioner mennesker i regionen lever med hiv/aids, og kvinner er mest utsatt. Komiteen mener det er viktig at Norge fortsatt prioriterer støtte til bekjempelse av hiv/aids i samarbeidet med Afrika, og at det arbeides på flere fronter samtidig. Komiteen er positiv til økningen på 300 mill. kroner til kampen mot hiv/aids.

Komiteen er opptatt av giverharmonisering, og er tilfreds med de gode resultater av bistandssamarbeidet med Sverige i Malawi og Mali.

Komiteen mener det er viktig å utvikle næringslivet i Afrika. Olje og andre mineraler utgjør en økende andel av Afrikas eksport. Komiteen er positiv til at Norge kan bidra til mer miljøvennlig og transparent utnyttelse av ikke-fornybare ressurser, slik vi blant annet gjør i Nigeria, og at de afrikanske landene får bedre kontroll og utnyttelse av sine egne naturressurser. Etter komiteens syn er det derimot svært viktig at man i samarbeid med nigerianske myndigheter arbeider for å bedre menneskerettighetssituasjonen i landet, særlig for kvinnene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at den britiske statsminister Tony Blair i 2004 nedsatte en "Commission for Africa: Our Common Invest", der flere afrikanske ledere deltok. Konklusjonen er bl.a. at de viktigste utfordringene i Afrika er fred og sikkerhet, godt styresett, fattigdomsreduksjon, vekst og utdanning. Rapporten danner bakgrunn for G8-landenes og EUs satsing på et "Partnerskap for Afrika", der det er uttrykt et mål om økt bistand til Afrika fra USD 80 mrd. til USD 130 mrd. fram mot 2010. I denne sammenhengen drøftes også fordelingen av den multilaterale og bilaterale bistanden, med vektlegging av FN.

Flertallet vil vise til at Norge skal representere ikke-G8-landene som "co-chair" i "Africa Partnership Forum" i 2006.

Flertallet vil for øvrig vise til Verdensbankens dokument "Meeting the challenge of Africa". Flertallet vil videre vise til at FNs generalforsamling nylig har behandlet dokumentet "Implementation of the recommendations contained in the report of the Secretary General on the causes of conflict and promotion of durable peace and sustainable development in Africa". FNs generalforsamling har også nylig behandlet dokumentet "New Partnership for Africa's

Development", som konkluderer med økt bistand til Afrika.

Flertallet vil vise til det omfattende arbeidet som FNs utviklingsprogram (UNDP) utfører bl.a. i Malawi, et av verdens aller fattigste land. Dette er et arbeid som bl.a. H.K.H. Kronprinsessen er ambassadør for.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil på denne bakgrunn og i tråd med vektleggingen av FNs tusenårsmål og ønsket om en sterkere fattigdomsretting av utviklingsarbeidet, støtte Stoltenberg II-regjeringens større satsing på kanalisering av bistand til Afrika gjennom FN-systemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til de store utfordringene i afrikanske land, vektleggingen av FNs tusenårsmål, og ønsket om en sterkere fattigdomsretting av utviklingssamarbeidet. Disse medlemmer går derfor inn for et milliardløft for Afrika

Disse medlemmer understreker viktigheten av forutsigbarhet, og at samarbeidet med myndighetene i hovedsamarbeidslandene normalt skal finansieres over landrammene. Disse medlemmer foreslår en ytterligere økning under kap. 150 på 193 500 000 kroner, lik budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Disse medlemmer viser til at bistanden i hovedsak vil bli brukt til å støtte myndighetenes gjennomføring av egne fattigdomsplaner. Samarbeidet konsentreres om færre sektorer i de enkelte land, og der forholdene ligger til rette for det, vil en økt andel bli gitt som budsjett- og sektorstøtte. Disse medlemmer har merket seg at budsjettstøtte til Madagaskar og Mali også vil bli vurdert, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er generelt skeptiske til ordningen med hovedsamarbeidsland for norsk bilateral bistand og mener dette hindrer fleksibilitet og effektivitet i bistanden. Disse medlemmer mener direkte budsjettstøtte ikke er en effektiv måte å yte bistand på. Disse medlemmer mener stat-til-stat-avtaler og direkte budsjettstøtte prinsipielt er en gal måte å yte bistand på. Disse medlemmer ser behovet for å konsentrere bistand til noen land eller regioner, men mener dette bedre kan gjøres gjennom ulike organisasjoner eller fondsordninger, og at denne bistanden i størst mulig grad går direkte til den befolkningen som trenger bistand og ikke via et omfattende og ofte kostbart byråkrati i både Norge og mottakerlandet. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, og viser til sitt alternative budsjettforslag.

4.1.10 Kap. 151 Bistand til Asia

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslås bevilget 642 600 000 kroner (662 600 000 kroner) i 2006, mot 604 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Asia under postene 70 Bangladesh og 71 Nepal, samt regionbevilgning til Asia under post 78 og tiltak i tidligere samarbeidsland under post 79. Fattigdomsreduksjon er hovedmålet med utviklingssamarbeidet. Fokus skal være på utdanning, miljø og næringsutvikling, styresett og støtte til prosesser knyttet til konfliktløsning og styrking av demokrati og menneskerettigheter.

Det foreslås en reduksjon i landrammen for Nepal fra 65 mill. kroner i saldert budsjett for 2005 til 60 mill. kroner i 2006. Landets status som hovedsamarbeidsland vurderes i lys av den politiske og sikkerhetsmessige utviklingen. Landrammen til Bangladesh foreslås beholdt på 60 mill. kroner (70 mill. kroner) i 2006, som i saldert budsjett for 2005. Regionbevilgningen omfatter støtte til hovedsamarbeidslandene Bangladesh og Nepal, og samarbeidslandene Afghanistan, Indonesia, Kina, Pakistan, Sri Lanka, Vietnam og Øst-Timor, samt støtte til regionalt samarbeid. Afghanistan vil være den største mottaker under regionbevilgningen. Regjeringen foreslår å øke regionbevilgningen fra 460 000 000 kroner til 510 000 000 kroner (520 000 000 kroner).

Post 79 Tiltak i tidligere samarbeidsland reduseres fra 19 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 12 600 000 kroner i budsjettforslaget for 2006 fra Regjeringen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til St.prp. nr. 1 (2005-2006) samt Tillegg nr. 1 (2005-2006), og dei rammer som der kjem fram. Komiteen vil vidare visa til dei politiske utfordringar som pregar regionen, og vil i den samanheng trekkja fram Afghanistan, og vil visa til at Afghanistan fikk status som samarbeidsland i 2004. Komiteen støtter utover dette prioriteringane som er framlagt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til de store utfordringene man står overfor i bl.a. Sri Lanka, Indonesia, Nepal og Afghanistan. Disse medlemmer viser også til at arbeidet med gjenoppbyggingen etter flodbølgekatastrofen desember 2004 ikke på langt nær er ferdigstilt, og at det er store utfordringer i det jordskjelvrammede området i Sør-Asia. Disse medlemmer viser også til viktigheten av å arbeide for godt styresett i Bangladesh, og ivaretagelsen av kvinners rettigheter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre går derfor inn for å øke bistanden til Asia med 20 mill. kroner, lik budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine generelle merknader til kap. 150

Bistand til Afrika og vil gjøre de samme prinsipper gjeldende for bistandsarbeidet i Asia. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, og det vises til partiets alternative budsjettforslag.

4.1.11 Kap. 152 Bistand til Midtøsten

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge 140 500 000 kroner, som er det samme som i saldert budsjett for 2005. Regionbevilgningen for Midtøsten foreslås i hovedsak benyttet til tiltak innen Det palestinske området. Bevilgningen vil i tillegg kunne benyttes til regionale tiltak for å styrke fredsarbeidet, og for å fremme demokrati i land i Midtøsten. Norske bidrag vil kunne knyttes opp til eksisterende prioriteringsområder for bistand i området, som er utdanning, energiforsyning, og godt styresett, i tillegg til budsjettstøtte. Behovet for fleksibilitet og løpende tilpasning til utviklingen understrekes i proposisjonen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener at skiftet i den palestinske ledelsen og Israels tilbaketrekking fra Gazastripen sammen har skapt en ny politisk situasjon. Dette kan gi nye sosiale og økonomiske utviklingsmuligheter og et nytt grunnlag for oppbygging av et demokratisk samfunn. Kvartettens veikart, som er akseptert av begge parter, er fortsatt grunnlaget for det norske og internasjonale engasjementet for en varig fredsløsning mellom partene.

Komiteen er opptatt av styresettet på palestinsk side. Komiteen mener de palestinske selvstyremyndighetene må vise åpenhet og sørge for at midlene kommer hele den palestinske befolkningen til gode.

Komiteen er innforstått med at regionbevilgningen for Midtøsten hovedsakelig benyttes innen Det palestinske området, men er samtidig oppmerksom på den tette samordningen med midler kanalisert til Midtøsten over kap. 163 Humanitær bistand og menneskerettigheter, og kap. 164 Fred, forsoning og demokrati. Komiteen erkjenner at situasjonen i regionen fortsatt er ustabil, og at det kan oppstå muligheter for nye initiativ og forhandlinger. Det er derfor viktig at bevilgningen kan brukes på en fleksibel måte.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig i at norske bidrag knyttes til de eksisterende prioriteringsområdene: utdanning, energiforsyning og godt styresett i tillegg til budsjettstøtte. Bistandsprioriteringene til det palestinske folk drøftes innenfor giverlandsgruppen for palestinerne, AHLIC, som Norge er formannskap for.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kjent med at det palestinske lederskap og

de palestinske selvstyremyndighetene har hatt problemer med uoversiktlige finanser. Disse medlemmer mener det palestinske lederskap og selvstyremyndighetene bør etterstrebe godt styresett, tiltak mot korrupsjon og åpenhet om sin økonomi. Videre mener disse medlemmer at det palestinske lederskap har stort potensial når det gjelder effektivisering og fordeling av bevilgede midler, i forhold til hvordan dette løses i dag. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere dette kapittel, jf. forslag til alternativt budsjett fra Fremskrittspartiet.

4.1.12 Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår under dette kapitlet å bevilge 161 500 000 kroner (166 500 000 kroner) mot 157 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Bevilgningen foreslås benyttet under post 78 Regionbevilgning for Mellom-Amerika til samarbeid med Guatemala og Nicaragua, og til regionalt samarbeid der også karibiske land kan inngå, med til sammen 155 000 000 kroner. Den omfatter også post 79 Tiltak i tidligere samarbeidsland, som reduseres fra 2 mill. kroner til 1,5 mill. kroner.

Hovedmålet med støtten under kap. 153 er å bidra til fattigdomsbekjempelse med vekt på godt styresett, bedring av menneskerettigheter, samt bærekraftig bruk av ressursene. I tråd med målet om å øke andelen av bistanden som går til lavinntektsland vil bevilgningsøkningen bli konsentrert om Nicaragua.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at til tross for at regionen de senere år har vist betydelige fremskritt på mange områder, så sliter Mellom-Amerika med store utfordringer knyttet til fattigdomsbekjempelse, freds- og demokratibygging, samt store miljøproblemer som også har store økonomiske og sosiale konsekvenser. Mangelfullt styresett hindrer mange steder økonomisk vekst og gir sammen med ofte svake rettssystemer utilstrekkelig beskyttelse mot brudd på menneskerettighetene. Svake helsesystemer fører til betydelige og alvorlige helseproblemer i regionen. Barsedødeligheten er høy, og antallet hiv/aids-rammede øker raskt i deler av regionen.

Regionen har et rikt biologisk mangfold, og sju pst. av verdens dyre- og plantearter er fordelt på en halv pst. av jordens overflate. Tap av biologisk mangfold er en av de største miljøutfordringene for regionen, i tillegg til uforsvarlig landbruk, avskoging og erosjon. Miljøutfordringene i regionen må ses i sammenheng med bekjempelsen av fattigdom. Mange av verdens fattige er direkte avhengige av naturressursene for å få dekket sine grunnleggende behov. Forurensning av jord, luft og vann rammer de fattigste hardest.

Komiteen merker seg at Nicaraguas økonomi ikke er bærekraftig. Landet er Latin-Amerikas nest fattigste og importerer i dag verdier for langt mer enn det eksporterer, samtidig som landet har stor gjeld i inn- og utland og er svært bistandsavhengig.

Komiteen peker på at Norges utviklingssamarbeid med Nicaragua, med bilateralt arbeid og støtte gjennom frivillige organisasjoner samlet sett har satt fokus på jordbruk og fiskeri, menneskerettigheter og kamp mot korrupsjon og barnearbeid.

Komiteen merker seg at den økonomiske veksten på 4,2 pst. er for lav i forhold til det forutsatte nivået på økonomisk vekst på 6-7 pst. som skal til for å nå tusenårsmålene, og merker seg også at det anses som mulig å halvere fattigdommen innen 2015.

Komiteen viser til at Guatemala er det mest befolkningsrike og etnisk mest mangfoldige landet i Mellom-Amerika. Fattigdomsproblematikken har vært og er til hinder for utvikling og har vært årsak til konflikter gjennom Guatemalas historie. Komiteen viser til at i 2002 levde 57 pst. av befolkningen i fattigdom, 21,5 av disse i ekstrem fattigdom. Komiteen merker seg med bekymring at selv om landet er i en forsiktig positiv utvikling hva økonomisk vekst, menneskerettigheter, demokrati og rettsstatsbygging angår, så ligger landet med dagens utvikling ikke an til å nå tusenårsmålene om å halvere fattigdommen innen 2015. Komiteen peker på de dokumenterte overgrepene og menneskerettighetsbruddene som finner sted i Guatemala i kjølvannet av borgerkrigen. Komiteen peker på at internasjonal oppmerksomhet, tilstedeværelse og støtte til dem som arbeider for å fremme menneskerettighetene i landet er av avgjørende betydning. Guatemala vil også fortsatt trenge internasjonal bistand.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at Norges bidrag til utvikling av bærekraftig bruk av naturressurser derfor er viktig som et ledd i bekjempelsen av fattigdom i sør og konklusjonene etter toppmøtet i Johannesburg om miljø og utvikling.

På bakgrunn av de utfordringer vi står overfor i Mellom-Amerika, går komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre inn for å øke bistanden til Mellom-Amerika med 5 mill. kroner, lik budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 150 Bistand til Afrika og vil gjøre de samme prinsipper gjeldende for bistandsarbeidet i Mellom-Amerika. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, jf. alternativt budsjettforslag fra Fremskrittspartiet.

4.1.13 Kap. 160 Sivilt samfunn og demokrati-utvikling

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge 1 513 000 000 kroner (1 558 749 000 kroner), mot 1 477 500 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Dette utgjør en økning på 35,5 mill. kroner. Bevilgningen foreslås

benyttet til Utenriksdepartementets informasjonsvirksomhet knyttet til utviklingsspørsmål, Fredskorpset, støtte til norske frivillige organisasjoners langsiktige utviklings- og opplysningsarbeid, demokratistøtte via de politiske partier, kulturtiltak og støtte til internasjonale organisasjoner og nettverk.

Under post 1 Driftsutgifter er det ingen reell økning mellom forslagene fra regjeringen Bondevik II og regjeringen Stoltenberg II.

Overføringene til Fredskorpset under post 50 økes med 20 mill. kroner, fra 145 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 165 000 000 kroner i budsjettet for 2006. Økningen er i tråd med intensjonen i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

I proposisjonen foreslår Regjeringen en bevilgning under post 70 Sivilt samfunn på 1 026 000 000 mill. kroner (1 072 500 000 kroner), som i saldert budsjett for 2005. Regjeringen Stoltenberg II vil ikke øke denne bevilgningen, slik som regjeringen Bondevik II, men vil avvente rapporten fra et utvalg som skal vurdere frivillige organisasjoner som kanal i utviklingssamarbeidet.

I oppfølgingen av den nye strategien for Norges kultur- og idrettssamarbeid med utviklingsland (2005) legges det opp til en økning i bevilgningen under post 73 Kultur med 10 mill. kroner, til 92 000 000 kroner i budsjettet for 2006. Satsingen er i tråd med FN's fremheving av kulturens avgjørende betydning for utvikling og fattigdomsbekjempelse.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til målsettingen om styrking av det sivile samfunn i retning av mer demokrati og åpenhet, samt å fremme dialog og samarbeid mellom sivile aktører i Norge og utviklingsland.

Komiteen slutter seg til beskrivelsen av sivile organisasjoners betydning for økt forståelse for situasjonen i utviklingsland og dermed viktigheten av å støtte opp om og stimulere dette arbeidet.

Målt i omfang av midler er frivillige organisasjoner og andre aktører i sivilt samfunn fortsatt den største kanalen for norsk bilateral bistand (ca. 34 pst. i 2004).

Komiteen mener at matsikkerhet og landbruk bør føyes til prioriterte områder som organisasjoner kan søke støtte til.

Komiteen viser til merknad fra samlet komité i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2004-2005) Statsbudsjettet for 2005:

"Komiteen viser til at Plan Norge er en bistandsorganisasjon som har bred støtte og stor aktivitet. Komiteen legger til grunn at de norske bistandsorganisasjonene skal behandles likt ut fra gjeldende bistandsfaglige kriterier, og at målet er å få en samarbeidsavtale mellom myndighetene og Plan. Komiteen mener eksisterende nivå på støtten til Plan er for lav og at en opptrapping er ønskelig."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er fornøyd med at Plan Norge inngikk en samarbeidsavtale med NORAD i 2005. Flertallet har merket seg at Plan Norge ønsker at

bevilgningsnivået skal vurderes på nytt. Flertallet overlater til NORAD å foreta fordeling av tilskudd til de ulike aktørene. Flertallet legger til grunn at organisasjonene skal behandles likt ut fra bistandsfaglige vurderinger.

Flertallet slutter seg til forslag om økning med 10 mill. kr til post 73 Kultur da dette er i tråd med FN's anbefaling for utvikling og fattigdomsbekjempelse.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringen Stoltenberg IIs forslag om å fjerne økningen fra 2005 til post 70 Sivilt samfunn på 46,5 mill. kroner i påvente av evalueringen av disse organisasjonene. Dette flertallet peker på at dette ikke innebærer noen reduksjon i forhold til saldert budsjett for 2005.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til den varslede rapport om vurdering av frivillige organisasjoners posisjon i utviklingsarbeidet i 2006.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre går inn for å øke bevilgningen til post 70 Sivilt samfunn med 46,5 mill. kroner, lik budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet forutsetter at de norske bistandsorganisasjonene blir behandlet likt ut ifra bistandsfaglighet, folkelig forankring og kostnadseffektivitet. Disse medlemmer mener det må stilles krav til de organisasjoner som mottar offentlig støtte om effektivitet i administrasjon og effektivitet og måloppnåelse i den bistand og hjelp som gis. Disse medlemmer mener at så langt det er mulig så må det settes konkrete krav til organisasjonene om resultatoppnåelse. Disse medlemmer forutsetter at departementet velger å samarbeide med de organisasjoner som til enhver tid er best og kan gi mest bistand for pengene. Videre ønsker disse medlemmer å redusere bevilgningen og dermed fremtvinge en fornuftig prioritering av engasjement.

Når det gjelder Plan Norge mener disse medlemmer at merknad fra samlet komité i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2004-2005) Statsbudsjettet for 2005 bare delvis er fulgt opp i statsbudsjettet for 2006, og disse medlemmer forutsetter derfor at dette følges opp av Regjeringen.

4.1.14 Kap. 161 Næringsutvikling

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslås det i proposisjonen å bevilge 722 500 000 kroner (742 500 000 kroner), mot 760 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Dette innebærer en nedgang i bevilgningen på 37,5 mill. kroner. Bevilgningen omfatter støttetiltak og ordninger

som skal bidra til å styrke fysisk og institusjonell infrastruktur, utvikle kompetanse i utviklingslandene og stimulere til etableringer og investeringer i utviklingsland. Dette skal skje blant annet gjennom Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland, NORFUND. Usikkerhet om tidspunkt for utbetaling av støtte, og om anbudskonkurranser, gjør det nødvendig med tilsagnsfullmakter på henholdsvis 50 mill. kroner og 500 mill. kroner for postene 70 og 72 under kap. 161, jf. forslag til romertallsvedtak. Det foreslås også romertallsvedtak som gir omdisponeringsfullmakt og garantifullmakt.

Regjeringen foreslår å bevilge det samme under post 70 Nærings- og handelstiltak for 2006 som i saldert budsjett for 2005, dvs. 80 000 000 kroner (85 000 000 kroner).

Bevilgningen under post 72 Finansieringsordning for utviklingstiltak reduseres med 37,5 mill. kroner, fra 150 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 112 500 000 kroner (120 000 000 kroner) i 2006-budsjettet. Proposisjonens begrunnelse for den foreslåtte reduksjonen er at behovene under denne posten forventes å bli noe mindre i 2006 grunnet avslutning av gamle parallellfinansierte prosjekter.

Bevilgningen under post 73 Institusjonsutvikling i utviklingsland foreslås beholdt på 45 000 000 kroner (52 500 000 kroner), som i saldert budsjett for 2005.

Regjeringen foreslår å videreføre bevilgningene under postene 75 og 95 til NORFUND på samme nivå i 2006 som i saldert budsjett for 2005.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at utvikling av institusjoner og kompetanse, samt etablering av gunstige og forutsigbare regler og rammevilkår på det næringspolitiske området er viktig for at utviklingsland skal kunne tiltrekke seg kapital og utvikle næringsliv og handel.

Komiteen viser til at samtidig som prinsippet om ubundet bistand ivaretas, skal NORFUND tilstrebe å styrke samarbeidet med norske bistandsaktører og norsk næringsliv hjemme og ute med sikte på å skape positive synergier. I 1994 ble anbudsgarantiordningen opprettet som et nytt virkemiddel som skal stimulere til en mer aktiv deltakelse fra norske bedrifter i utviklingen av næringslivet i utviklingsland. Komiteen ber om at Regjeringen kommer tilbake med en orientering om hvordan erfaringene med den nye anbudsgarantiordningen har vært så langt, og at det blir vurdert om det er aktuelt å gjennomføre endringer i ordningen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, legger vekt på at Norges innsats på dette feltet skal være preget av kontinuitet og at de prosjektene man går inn i skal ha en tett oppfølging.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre går derfor inn for å øke bevilgningen til næringsutvikling med 20 mill. kroner, lik budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

4.1.15 Kap. 162 Overgangsbistand (gap)

SAMMENDRAG

Under kap. 162 post 70 foreslås bevilget 776 500 000 kroner (711 500 000 kroner), mot 471 500 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Økningen utgjør 305 mill. kroner. Bevilgningen skal bidra til utvikling og fredsbygging i land som søker å arbeide seg ut av voldelige konflikter, eller har vært utsatt for omfattende naturkatastrofer. Midlene vil normalt ikke anvendes i samarbeidslandene, og støtten skal i utgangspunktet ha en tidsbegrenset varighet. Gjennom overgangsbistanden skal Norge bidra til å styrke FN's reformarbeid i skjæringspunktet mellom humanitær innsats og utviklingsvirksomhet. Det vil være aktuelt å støtte initiativ som retter seg spesielt mot barns situasjon. Sudan, Afghanistan, DR Kongo, Irak, Gaza og områdene rammet av flodbølgen i romjulen 2004 omtales i proposisjonen som de planlagt viktigste mottakerne av overgangsbistand.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er kjent med den økende internasjonale forståelsen av å se sammenhengen mellom konfliktløsning, postkonfliktfase, forsoning og overgang til varige fredsløsninger. Blant de ulike initiativ for å begrense de negative sammenhengene mellom voldelige konflikter, manglende utvikling og gjenoppblussing av konflikt og krig, har komiteen særlig merket seg det pågående arbeidet innen FN med å etablere en fredsbyggingskomisjon med et eget fond for fredsbygging. Komiteen ser gap-bevilgningen i en slik sammenheng, og viser i den sammenheng også til kap. 164 post 70. Samtidig har 2005 vært et godt eksempel på at bevilgningen også skal kunne ytes som overgangsbistand til land som har vært rammet av særlig omfattende og alvorlige naturkatastrofer.

Komiteen er innforstått med at bevilgningen normalt ikke anvendes i samarbeidslandene, og at støtten i utgangspunktet skal ha en tidsbegrenset varighet. Særlig i akutte og uoversiktlige situasjoner kan tid være en kritisk faktor. Stor fleksibilitet er da påkrevet, og komiteen er klar over at dette vil kunne medføre større risiko enn ved langsiktig bistand.

Komiteen er enig i de landprioriteringer som er redegjort for i proposisjonen, men vil understreke hvor sårbare barn og kvinner er i konfliktsituasjoner. Komiteen henviser i den sammenheng til "Strategi for barn og unge i utviklingssamarbeid" fra 2005, og vil dessuten fremheve hvor viktig det er å ha et kontinuerlig fokus på kvinners rettigheter gjennom faser med konfliktløsning, forsoning og under gjenoppbygging.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at flere av de prosjekter Norge er engasjert i ikke fyller de krav til resultater som kan forventes. Videre mener disse medlemmer at man bør

begrense og heller konsentrere denne type overgangsbistand. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, jf. alternativt budsjettforslag fra Fremskrittspartiet.

4.1.16 Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår under dette kapitlet å bevilge 1 964 752 000 kroner for 2006, mot 1 647 052 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Økningen utgjør 317,7 mill. kroner. Størstedelen av bistanden er nødhjelp i forbindelse med humanitære kriser, naturkatastrofer, flyktninger og internt fordrevne personer. Tilskuddene kanaliseres i hovedsak gjennom FN-systemet, norske frivillige organisasjoner og Det internasjonale Røde Kors-systemet.

Regjeringen uttaler i proposisjonen at Norge vil arbeide for å bedre den muligheten FN's humanitære organisasjoner har til å håndtere kriser som inntreffer på kort varsel. Norge har sagt seg villig til å bidra til FN's planlagte utvidede nødhjelpsfond, "Central Emergency Response Fund".

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er enig med proposisjonen i at FN bør ha en helt sentral rolle ved koordinering av humanitær bistand. Det er derfor viktig å styrke FN's mulighet og evne til å utføre dette arbeidet.

Komiteen vil vise til at Tillegg nr. 1 (2005-2006) omtaler enigheten på FN's toppmøte i september i år om å opprette et nytt globalt nødhjelpsfond. Fondet skal blant annet sikre rask nødhjelp og kunne brukes til humanitær innsats i glemte kriser.

Komiteen viser til at styrking av menneskerettighetene er et sentralt mål for norsk utviklingssamarbeid og for norsk utenrikspolitikk. Komiteen viser til Innst. S. nr. 23 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 21 (1999-2000) Handlingsplan for menneskerettigheter internasjonalt, der styrking av arbeidet for menneskerettighetshus ble vektlagt. I den forbindelse viser komiteen til arbeidet som Human Rights House Foundation utfører.

På denne bakgrunn støtter komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, forslaget om å øke det norske bidraget til FN's nødhjelpsfond med 100 mill. kroner til 200 mill. kroner innenfor den foreslåtte bevilgningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på de store humanitære utfordringer som eksisterer i verden. Disse medlemmer vil derfor foreslå å øke bevilgningene til nødhjelp og humanitær bistand for å bekjempe humanitære katastrofer, jf.

Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag. Store menneskemasser er på flukt og søker trygghet fra krig og undertrykkende regimer, og disse medlemmer mener det er både riktig og viktig å sørge for rask og effektiv hjelp slik at de land som er mottagere av store flyktningestrømmer, makter denne oppgaven.

4.1.17 Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

SAMMENDRAG

Av proposisjonen fremgår det et forslag om å bevilge 1 627 750 000 kroner, mot 1 398 550 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Dette er en økning på 229,2 mill. kroner. Bevilgningen omfatter fred, forsoning og demokratiltak, innsats i ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, og oppfølging på utviklings- og nedrustningsfeltet.

Post 70 Fred, forsoning og demokratiltak foreslås anvendt til å støtte et nytt fredsbyggingsfond som ble vedtatt etablert under FN's toppmøte i september 2005. Totalbevilgningen under denne posten er i henhold til proposisjonen 580 900 000 kroner (515 900 000 kroner). Styrkingen av fredsbyggingsprofilen vil i hovedsak bli foretatt ved å øke bidraget til Fredsbyggingsfondet.

Post 71 ODA-godkjente land på Balkan skal støtte opp om institusjonsbygging og konkret reformarbeid på Vest-Balkan. Dette inkluderer sikkerhetsreform, reform av rettsvesen, tiltak mot organisert kriminalitet og menneskehandel, og støtte til landenes samarbeid med Jugoslavia-domstolen. Bevilgningen foreslås å være 750 000 000 kroner (781 250 000 kroner) for 2006.

Under post 72 Utvikling og nedrustning foreslår Regjeringen en styrket innsats for å følge opp det norske initiativet for ikke-spredning og nedrustning, og Norges styreplass i Det internasjonale atomenergibyrået og formannskap i "Nuclear Suppliers Group". Støtten til innsats mot ulovlig spredning av håndvåpen og bidraget til sikkerhetssektorreform foreslås også styrket. I proposisjonen foreslås en prosentvis stor økning av posten fra 3 100 000 kroner i saldert budsjett i 2005 til 25 600 000 kroner i 2006.

Post 73 Andre ODA-godkjente OSSE-land er ny. Tidligere ble det gitt støtte til disse formål over post 71, som fra 2006-budsjettet bare omfatter ODA-godkjente land på Balkan. Det foreslås bevilget 271 250 000 kroner (305 000 000 kroner) for 2006, til bruk i Nord- og Sør-Kaukasus, Moldova og Sentral-Asia.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen ser positivt på Regjeringens prioritering av arbeidet med Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Kvinners rolle i krig, freds- og sikkerhetsarbeid har fortsatt et sterkt behov for fokus, og oppfølging av 1325 fra Regjeringens side i internasjonale fora vil være en viktig synliggjøring og markering. Komiteen er enig i den styrking som foretas i forhold til FN's rolle som fredsbygger og prioriteringen av FN's fredsbyggingsfond.

Komiteen vil påpeke viktigheten av fortsatt fokus og tiltak i forhold til de ODA-godkjente landene på Balkan, særlig nå i forhold til de forestående forhandlingene vedrørende Kosovo og viktigheten av stabilitet i regionen. En fortsatt styrking av demokratiske institusjoner i denne regionen og fokus på menneskerettigheter vil være viktige bidrag. Det samme gjelder for Kaukasus.

Komiteen vil vise til at en viktig del av demokratiseringsprosessen i bl.a. utviklingsland og i nye stater på Balkan, Kaukasus og i Sentral-Asia er oppbygging av fungerende politiske partier. Komiteen vil videre vise til at det kan gis økonomiske bidrag til politiske partier over dette kapitlet. Komiteen mener at slik støtte ikke må begrenses til partier i Norges samarbeidsland.

Komiteen peker på at verken FN-toppmøtet i september 2005 eller Tilsynskonferansen for Avtalen om ikke-spredning (NTP) i mai 2005 lyktes i å komme til enighet om nye tiltak for å møte trusselen fra spredning av kjernefysiske våpen. Norge er en pådriver for et bredest mulig og mest mulig forpliktende ikke-spretnings- og nedrustningsarbeid. Videre er Norge en pådriver for å utvikle et internasjonalt instrument for å bekjempe ulovlig mekling av håndvåpen. Spredning av kjernefysiske våpen er en alvorlig trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. Ukontrollert spredning av håndvåpen representerer en hovedutfordring for sikkerhetssituasjonen i mange utviklingsland. Komiteen mener derfor at Norge må ha en aktiv og ledende rolle i å møte disse truslene. Det er derfor viktig at Norge fortsetter samarbeidet i 7-landsgruppen for å komme videre med oppfølging av Tilsynskonferansen i 2000. Komiteen mener videre at Regjeringen må arbeide for at NATO-landene skal gå foran når det gjelder bekjempelse av masseødeleggelsesvåpen. NATO må kontinuerlig vurdere sin atomstrategi for å redusere atomvåpenenes rolle i internasjonal politikk. En fullstendig avskaffelse av atomvåpen er et mål som det må arbeides for.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår en omprioritering innenfor kap. 164 med økning på post 71 med 31 250 000 kroner til Balkan og post 73 med 33 750 000 kroner til andre ODA-godkjente OSSE-land, reduserer post 70 tilsvarende, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at arbeidet med fred og forsoning må gjøres på en mer kostnadseffektiv måte og ønsker å stimulere til dette gjennom en reduksjon av kapitlet.

Disse medlemmer mener at ODA-prosjektene på Balkan og i andre ODA-godkjente OSSE-land må begrenses som en totalvurdering av effekten av benyttede bistandsmidler. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene til dette formålet over postene 71 og 73, jf. alternativt forslag til budsjett fra Fremskrittspartiet.

Disse medlemmer mener arbeidet som gjøres i forhold til utvikling og nedrustning må gjøres på en mer kostnadseffektiv måte og ønsker å stimulere til dette gjennom en reduksjon av post 72 som går til dette formålet.

4.1.18 Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen under kap. 165 fra 400 500 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 493 000 000 kroner (491 363 000 kroner) i 2006-budsjettet.

Under post 1 Driftsutgifter skal det bevilges 135 000 000 kroner (133 363 000 kroner) til bruk for faglige rådgivningstjenester til evalueringer og utredninger. Hvis hensyn tas til merverdiavgift, er det her ingen forskjell mellom forslagene fra regjeringen Bondevik II og regjeringen Stoltenberg II. Prioritet skal gis til evalueringer av norske frivillige organisasjoners utviklingsarbeid, og miljø, kvinner, humanitær bistand og harmoniseringstiltak.

Post 70 Forskning og høyere utdanning gis etter budsjettforslaget en bevilgning på 283 000 000 kroner. Dette er en økning i forhold til saldert budsjett for 2005 med sikte på nye og utvidede satsninger hva angår lærerutdanning, utviklingsforskning i Norge, NORADs stipendprogram og Norsk Universitets- og Forskningsutvikling (NUFU).

Post 71 Faglig samarbeid var ny i 2005-budsjettet. For 2006 foreslås den økt fra 15 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 75 000 000 kroner i budsjettet for 2006. Den skal gi utviklingsland tilgang til norsk kompetanse, og for 2006 skal det under denne posten satses på petroleumsforvaltning og godt styresett.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil understreke betydningen av den kapasitetsbygging og kompetanseutvikling innen forskning både i utviklingsland og i Norge som det legges opp til. Dette vil skje gjennom støtte til institusjoner i utviklingsland og etter- og videreutdanning for kandidater fra utvalgte land som skal skje her i Norge. Den kompetanse som kan bygges og videreutvikles gjennom samarbeid mellom forskningsmiljøer i Norge og i utviklingsland, er viktig.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

4.1.19 Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak

SAMMENDRAG

Post 70 Ymse tilskudd ble betydelig redusert fra 2004 til 2005. I budsjettforslaget for 2006 reduseres posten ytterligere, fra 8 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 5 842 000 kroner i budsjettforslaget for 2006. Slike tilskudd kan blant annet benyttes når det er ønskelig å bevilge midler raskt til nye tiltak hvor gitte rammer er for små. I tråd med romertallsvedtak kan

også norske nødhjelpsleveranser til FN forskutteres med inntil 25 mill. kroner over denne posten.

Post 71 Internasjonale prosesser og konvensjoner mv. kan gå til støtte til de fattigste land for deltakelse i multilaterale prosesser. Regjeringen foreslår en økning fra 65 700 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 87 000 000 kroner i 2006. Over denne posten finansieres også bygging av et internasjonalt frølager på Svalbard.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener det er viktig å bringe utviklingslandene inn som likeverdige partnere i de ulike internasjonale prosesser, f.eks. innenfor miljø og handel. Komiteen er positiv til at post 71 er økt for å kunne gi de fattigste land støtte til deltagelse i multilaterale prosesser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

4.1.20 Kap. 167 Flykningstiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

SAMMENDRAG

I Regjeringens forslag til budsjett for 2006 er bevilgningen redusert med 236,6 mill. kroner, fra 713 991 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 477 382 000 kroner (468 382 000 kroner) i 2006 under post 21 Spesielle driftsutgifter.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen registrerer at budsjettet gjenspeiler den forventede nedgangen i antall flykninger som kommer til Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre tar dette til etterretning og foreslår reduksjon under dette kapitlet på 9 000 000 kroner, lik budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en langt strengere praksis i forhold til asylinnvandring enn hva som er gjeldende i dag. Disse medlemmer mener at praksisen med å gi opphold på humanitært grunnlag og familiegjeforening må strammes inn. Disse medlemmer vil derfor foreta en ytterligere reduksjon i bevilgningene som går til flykningstiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp, jf. alternativt budsjettforslag fra Fremskrittspartiet.

4.1.21 Kap. 170 FN-organisasjoner mv.

SAMMENDRAG

I proposisjonen foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til FN-organisasjoner fra 3 687 961 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 4 463 461 000 kroner (4 043 461 000 kroner) i budsjettet for 2006. Dette utgjør en økning på 775,5 mill. kroner.

Det vil fortsatt være FNs utviklingsprogram (UNDP) under post 70 som er det fondet eller enkeltprogrammet som vil motta mest norsk støtte. Regjeringen foreslår at 725 000 000 kroner (723 000 000 kroner) skal gå til UNDP, slik som i saldert budsjett for 2005. Dette inkluderer 15 mill. kroner til FNs kapitalutviklingsfond (UNCDF) og 18 mill. kroner til FNs utviklingsfond for kvinner (UNIFEM).

I budsjettet for 2005 ble støtten til FNs barnefond (UNICEF) under post 72 kuttet som følge av mangelfull vilje til koordinering og harmonisering. Etter Regjeringens syn har holdningen bedret seg, og UNICEF foreslås gitt samme beløp i budsjettet for 2006 som i saldert budsjett for 2005, dvs. 300 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å kanalisere 1 403 200 000 kroner (1 205 200 000 kroner) til post 76 Tilleggsmidler via FN-systemet mv. Dette vil utgjøre en økning på 337 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2005. Disse midlene kan gis som ekstra midler til FN-organisasjoner som mottar støtte også over andre poster for å støtte opp under områder som er særlig prioriterte for norske myndigheters utviklingssamarbeid. Videre er det enkelte FN-fond og programmer som bare mottar støtte over denne posten. Organisasjoner utenfor FN-systemet som for eksempel Verdens handelsorganisasjon (WTO), støttes også over post 76.

Regjeringen foreslår å øke støtten til FNs aids-program (UNAIDS) under post 77 fra 125 mill. kroner i saldert budsjett for 2005 til 160 mill. kroner i 2006.

Under post 79 Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps foreslår Regjeringen å bevilge 67 000 000 kroner (47 000 000 kroner) for 2006, mot 47 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005.

Post 80 Bidrag til globale fond omfatter støtte til globale helseformål utenfor FN-systemet, som Vaksinealliansen (GAVI) og Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM). Regjeringen foreslår i proposisjonen å øke denne posten fra 471 541 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 821 041 000 kroner (621 041 000 kroner) i budsjettet for 2006. Når det gjelder vaksiner, kreves det særlig innsats for utprøving og ferdigstilling, og regjeringen Stoltenberg II legger derfor opp til at samarbeidet med GAVI og andre vaksineinitiativ styrkes.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at arbeidet med likestilling mellom kvinner og menn vektlegges. Komiteen støtter dette, og viser til den lederrollen FN har i det globale demokratiet, og at organisasjonen er den viktigste globale institusjonen med størst legitimitet.

Komiteen mener det er viktig å styrke FNs rolle i årene fremover, med vekt på reformer og styrking av institusjonene. FNs institusjoner for arbeid med miljø, fattigdom og bærekraftig utvikling må styrkes. Komiteen understreker at FN er et viktig verktøy for fred, sikkerhet, bærekraftig utvikling og forsvar av menneskerettighetene, og viser til Norges rolle som ledende innenfor mange av FNs organer. Komiteen mener FN må styrkes og reformeres for å bedre kunne takle sikkerhetstrusler, natur- og miljøkatastrofer og

dette århundrets største stabilitetstrussel: global fattigdom. Moderne sikkerhet handler mye om adgangen til ressurser og retten til utvikling for fattige deler av verden. Komiteen ser det som viktig at Norge støtter aktivt opp om reformprosessen i FN, slik at FN kan være den plattformen for internasjonal fred og rettsorden som verden trenger også i fremtiden. Komiteen påpeker viktigheten av at Norge nå spiller en aktiv rolle i reformprosessen videre, sett i lys av FNs toppmøte i New York september 2005.

Komiteen peker på at en av verdenssamfunnets og dermed FNs viktigste oppgaver i de kommende årtier er å oppfylle tusenårsmålene.

FNs organisasjoner arbeider i noen grad atskilt fra hverandre og til dels med forskjellige dagsordener. Komiteen peker derfor på at det er rom for forbedringer i koordinasjonen mellom FN-sekretariatet, FN-organisasjonene og de internasjonale finansielle institusjonene, og at dette er et felt der Norge må være en aktiv pådriver.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er viktig å øke Norges økonomiske bidrag til FN-systemet.

Flertallet viser til Innst. S. nr. 93 (2004-2005), jf. St.meld. nr. 35 (2003-2004) Felles kamp mot fattigdom - En helhetlig utviklingspolitikk, der en enstemmig komité "mener at FNs utviklingsprogram spiller en vesentlig rolle i demokratiutbygging og dermed også sivil samfunn i utviklingslandene". Det er flertallets syn at de norske bidragene til UNDP i årene som kommer må økes. Flertallet viser her at demokratiske styresett, herunder utviklingen av sivil samfunn, i dag står for om lag halvparten av UNDPs totale virksomhet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, merker seg økningen til kap. 170 på 775,5 mill. kroner i budsjettet for 2006 i Tillegg nr. 1 (2005-2006) sammenlignet med saldert budsjett for 2005, og at denne økningen blant annet skal styrke arbeidet innen miljø, nødhjelp, fredsbygging og godt styresett.

Dette flertallet merker seg og støtter opp om den foreslåtte økningen med 200 mill. kroner, herunder til internasjonalt koordinerte vaksineinitiativ, deriblant vaksinealliansen GAVI.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår en noe mindre økning under kap. 170, totalt 420 000 000 kroner tilsvarende budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine alminnelige merknader som begrunnelse for de reduksjoner disse medlemmer har gjort i bevilgningene til enkelte FN-organisasjoner. Disse medlemmer mener i enkelte sammenhenger

at FN-organisasjonene er tungrodd og byråkratiske, og disse medlemmer mener det kan være på sin plass å stille sterkere krav til effektivisering i FN-systemet.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i partiets alternative statsbudsjettforslag ønsker å opprette et utenlandsbudsjett. Disse medlemmer ønsker der å finansiere tiltak som har langtidsvirkninger og målbare resultater. Aktiviteten vil bli rettet mot tiltak innenfor sykdomsforebygging og opplysning. Dette er tiltak det foreligger gode studier for å iverksette. I denne sammenheng er det også viktig å understreke at det er av essensiell verdi at det er en demokratiutvikling i regionene. Dette for å sikre opplysning og stabilitet og derved forebygging av videre epidemier innenfor blant annet hiv/aids og malaria. Disse medlemmer viser til at for fem år siden beregnet FN at det ville være 9,3 milliarder mennesker på jorden i 2050. På grunn av aids-epidemien er tallet nå redusert med 400 millioner. I løpet av 50 år vil nærmere 300 millioner dø av sykdommen. Disse medlemmer viser til at spådommen fra 2000, om en voldsom global befolkningsvekst, er revidert i de siste beregningene fra FN. Ekspertene forventer en alvorligere og mer forlenget effekt av aids-epidemien enn de trodde tidligere. Disse medlemmer har merket seg at de siste tallene om epidemien, presentert av UNAIDS, viser at smitteraten øker raskt i enkelte deler av verden. Disse medlemmer viser til at for de syv afrikanske landene som er hardest rammet av aids-epidemien, hvor over 20 pst. av befolkningen er smittet, beregner FN at befolkningsøkningen vil være liten, fra 74 millioner i 2000 til 78 millioner i 2050. En reduksjon av befolkningen er forventet i Botswana, Lesotho, Sør-Afrika og Swasiland. Disse medlemmer viser til at det også er en skremmende utvikling i Baltikum på dette området.

Disse medlemmer viser til at FN har funnet at hiv og aids sprer seg like raskt i Russland, Estland, Latvia og Ukraina som i visse deler av Afrika. Disse medlemmer viser videre til at også andre sykdommer er alvorlige for utviklingen i mange av verdens fattigste land. Disse medlemmer vil her også sette et søkelys på at malaria kan ha drept halvparten av alle mennesker som noen gang har levd. Videre settes søkelys på at minst 300 millioner fremdeles blir syke hvert år, men nå har forskere endelig kommet frem med en lovende vaksine. I denne forbindelse ser disse medlemmer store muligheter for å øve forebyggende hjelp gjennom økt innsats på forskning. Disse medlemmer er riktignok klar over at det er langt igjen til en effektiv beskyttelse. Forsøk i Mosambik viste bare 30 prosent beskyttelse mot infeksjon. Disse medlemmer viser til at kampen mot malaria har begrenset malariaområdene fra 50 til 27 pst. av jordens overflate i løpet av det siste hundreåret. Likevel regner man med at halvparten av jordens befolkning vil leve i malariaområder i 2010. En million barn under fem år dør hvert år av malaria. Disse medlemmer ønsker gjennom utenlandsbudsjettet å styrke sykdomsbekjempelse med 1 mrd. kroner.

4.1.22 *Kap. 171 Multilaterale finansieringsinstitusjoner*

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge 1 803 500 000 kroner (1 903 500 000 kroner), mot 1 891 400 000 i saldert budsjett for 2005. Beløpet under post 70 Verdensbanken foreslås opprettholdt på 730 000 000 kroner, post 71 Regionale utviklingsbanker foreslås redusert fra 695 900 000 kroner til 639 000 000 kroner, og post 72 Samfinansiering via finansinstitusjoner foreslås redusert fra 465 500 000 kroner til 434 500 000 kroner. Regjeringen Bondevik II foreslår under denne posten en økning til 534 500 000 kroner, i stedet for en reduksjon. Forskjellen utgjør 100 mill. kroner. Regjeringen Stoltenberg II vil legge særlig vekt på å anvende FN-systemet som kanal for tilleggsmidler til innsatser som bl.a. kvinner, miljø og utdanning, og i mindre grad Verdensbanken.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, peker på at Verdensbanken er en innflytelsesrik utviklingsinstitusjon som administrerer store ressurser, faglig ekspertise og forsknings- og planleggingskompetanse, og at den er et redskap for kanalisering av norsk utviklingsbistand. Flertallet peker på at Norge fortsatt yter betydelige bidrag gjennom Verdensbanken. Dette bør etter flertallets syn gi et godt utgangspunkt for en fortsatt aktiv politikk for å påvirke Verdensbanken på helt sentrale områder i norsk utviklingspolitikk. Størrelse og innretning på framtidige bidrag bør vurderes ut fra om banken vil være en effektiv kanal for å nå de utviklingspolitiske mål som Norge ønsker å fremme internasjonalt. Flertallet ser det som sentralt i denne sammenheng at Verdensbanken legger utviklingslandenes egne planer og prioriteringer til grunn for sin virksomhet og bidrar til å styrke landenes forvaltningskapasitet. Det må også legges vekt på at støtte gjennom Verdensbanken går til områder hvor banken har fortrinn framfor andre kanaler, slik som FN og de regionale utviklingsbankene. Norsk bistand skal etter flertallets mening ikke gå til programmer som stiller krav til liberalisering.

Globaliseringen stiller nye krav til de internasjonale finansinstitusjonene. Flertallet mener det er viktig at utviklingsbankene videreutvikler sin pådriverfunksjon for en fattigdomsrettet økonomisk politikk, og mener det er behov for sterkere, mer demokratiske og mer åpne globale finansinstitusjoner og tiltak med sikte på en ytterligere demokratisering av Verdensbankens virksomhet. Det bør arbeides videre med reformer i stemmerettssystemet slik at de fattige landene sikres bedre innflytelse.

Flertallet ser positivt på at Regjeringen i budsjettet legger opp til en forskyvning av bistand fra Verdensbanken til FN. Dette åpner for en mer aktiv norsk innsats gjennom FN på områder av stor betydning for

mange utviklingsland, og hvor FN har en meget viktig rolle å spille.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene driver utlånsmuligheter på svært gunstige markedsvilkår til mellominntektsland, og at de har utviklingsfond for utlån og gavebistand til de aller fattigste landene. Disse medlemmer er kjent med at påfyllingen av fondene er en viktig arena for politikktutforming. Påfyllingsperioden strekker seg vanligvis over 3-4 år. Stortinget gav sin enstemmige tilslutning til påfyllingen av Verdensbankens utviklingsfond IDA (Innst. S. nr. 248 (2004-2005)), det afrikanske utviklingsfondet (Innst. S. nr. 247 (2004-2005)) og det asiatiske utviklingsfondet (Innst. S. nr. 246 (2004-2005)) 15. juni 2005.

Disse medlemmer er kjent med at samfinansiering, som kommer i tillegg til de regulære påfyllinger, er det viktigste redskapet vi har for direkte påvirkning av både innhold og konkret innretning av Bankens virksomhet på konkrete områder. Etter disse medlemmers syn er det viktig å opprettholde Norges muligheter for fortsatt påvirkning av Verdensbanken på helt sentrale områder i norsk utviklingspolitikk. Disse medlemmer viser til regjeringen Bondevik IIs aktive påvirkning av de regionale utviklingsbankene og Verdensbankens dagsorden i forrige fireårsperiode, i tett samarbeid med nordiske og andre nærstående land. Verdensbankens mål og strategier samsvarer i dag i stor grad med både mottagerlandenes og Norges utviklingspolitiske prioriteringer. Verdensbanken jobber målrettet for å oppnå fattigdomsreduksjon. Det legges vekt på det enkelte lands ansvar for egen utvikling, herunder betydningen av godt styresett for å oppnå utvikling. Det er fortsatt områder ved Verdensbankens virksomhet som bør forbedres, derfor understreker disse medlemmer viktigheten av å sikre videre påvirkning av Verdensbankens prioriteringer innen utviklingspolitikken. Etter disse medlemmers syn er det viktig at det aktive norske engasjementet på dette feltet videreføres.

Verdensbankens sentrale mandat er fattigdomsbekjempelse, og banken er i dag en av de tyngste aktørene når det gjelder operativ utviklingsbistand. Disse medlemmer har merket seg at Verdensbanken som den største finansieringskilden til utdanning i utviklingsland, spiller en vesentlig rolle i å nå tusenårs målet om utdanning for alle innen 2015, og at den er en viktig samarbeidspartner for norsk støtte på dette området. I tråd med regjeringen Bondevik IIs handlingsplan for utdanning er Verdensbanken blitt en viktig samarbeidspartner og kanal for norsk støtte. Banken er gitt en lederrolle i FTI som er et partnerskap mellom givere og partnerland med formål å styrke grunnutdanningen i fattige land. Disse medlemmer viser til at alle land som har på plass nasjonale fattigdomsstrategier og et troverdig sektorprogram for utdanning, skal være sikret nødvendig finansiering fra givene til å gjennomføre dette sektorprogrammet.

Disse medlemmer ser også positivt på at Verdensbanken legger vekt på å bygge ut næringsliv og handel i låntagerlandene, noe som er avgjørende for å skape et selvstendig næringsgrunnlag for utviklingslandene, og slik gradvis gjøre landene mindre avhengige av bistand og mindre eksponert for gjeldsproblemet. Etter disse medlemmers syn er det positivt at hensynet til miljø- og bærekraftig utvikling nå er en integrert del av Verdensbankens programmer og prosjekter. Banken prioriterer også sterkere arbeid for fredsbygging i områder som har vært rammet av konflikt, noe Norge har gått inn for. Disse medlemmer ser også positivt på at det er større fokus på åpenhet i Verdensbankens virksomhet, på menneskerettigheter og på likestilling.

Etter disse medlemmers syn må Norge fortsatt ha som mål å få en mest mulig effektiv og god bistand. Disse medlemmer ønsker derfor velkommen en debatt om den multilaterale bistanden, både med hensyn til Verdensbanken, de regionale utviklingsbankene og FN. Disse medlemmer er åpen for endringer av innretningen i den multilaterale bistanden, men mener dette må skje på bakgrunn av grundig evaluering.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre kan ikke se at det foreligger en begrunnelse for kuttene i bistand til de multilaterale finansinstitusjonene, og går derfor inn for å øke bevilgningen til kap. 171 med 100 000 000 kroner tilsvarende budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II. Disse medlemmer viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å redusere dette kapittel ut fra en samlet vurdering av virkemiddeleffektiviteten gjennom de gjeldende finansinstitusjoner, jf. partiets alternative forslag til budsjett.

4.1.23 Kap. 172 Gjeldslettetiltak

SAMMENDRAG

Post 70 Deltakelse i internasjonale gjeldsoperasjoner foreslås av regjeringen Bondevik II økt med 100 mill. kroner, fra 350 000 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 450 000 000 kroner i 2006 for å dekke norsk oppfølging av G8-landenes forslag om å slette ferdigbehandlede gjeldsforpliktelse som såkalte HIPC-land (dvs. "Heavily Indebted Poor Countries Initiative") har overfor Verdensbanken, IMF og Afrikabanken. Regjeringen Stoltenberg II vil derimot ikke øke denne bevilgningen, som foreslås å være 350 000 000 kroner for 2006, som i det foregående år. Det er generelt knyttet betydelig usikkerhet til internasjonale gjeldsoperasjoner, herunder i forhold til Sudan, fremhever regjeringen Stoltenberg II.

Regjeringen foreslår å ikke bevilge noe under post 71 Tilskudd til oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben. Årsaken er at bevilgningsbehov bare oppstår dersom Norge gjennom avtaler i Parisklubben forplikter seg til gjeldsreduksjon overfor land eller fordringstyper

som ikke omfattes av gjeldsplanen. Innenfor gjeldsplanens ramme på 3,2 mrd. kroner kan bilateral gjeldslette skje uten bevilgning. Det forventes ikke denne type utbetalingsbehov i 2006, slik det var i 2005.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at G8-landene sommeren 2005 foreslo å slette ferdigbehandlede HIPC-lands gjeldsforpliktelser overfor Verdensbanken (IDA), Afrikabanken (AfDF) og Det internasjonale valutafond (IMF). Komiteen viser til at så langt gjelder dette initiativet kun for 18 land, og komiteen henstiller derfor til Regjeringen om å arbeide for at flere land blir omfattet av dette initiativet. Komiteen viser også til sine fellesmerknader knyttet til gjeldslette i Innst. S. nr. 93 (2004-2005) Innstilling fra utenrikskomiteen om felles kamp mot fattigdom - En helhetlig utviklingspolitikk (jf. St.meld. nr. 35 (2003-2004)). Komiteen vil spesielt henstille til Regjeringen å fortsette arbeidet knyttet til etableringen av en internasjonal gjeldsdomstol for behandling av spørsmål om illegitim gjeld.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til betydningen av å satse på gjeldslette som en del av kampen mot fattigdom og vil vise til at det arbeides med dette både med og uten budsjettkonsekvens. Flertallet slutter seg på den bakgrunn til forslaget i Tillegg nr. 1 (2005-2006) fra regjeringen Stoltenberg II.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til viktigheten av å lette på fattige lands gjeldsbyrde, og å delta i internasjonale gjeldsletteoperasjoner. Disse medlemmer mener at det er svært viktig å prioritere post-konfliktland som Sudan, for å sikre den skjøre freden. Disse medlemmer går derfor inn for å øke bistanden til gjeldslettetiltak med 100 000 000 kroner, tilsvarende budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II, og viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at formålet med "Gjeldsfondet" er å bidra til å lette utviklingslandenes gjeldsbyrde. Disse medlemmer mener det er viktig å prioritere gjeldslettetiltak for u-landene, og vil derfor foreslå å føre tilbake de 100 mill. kroner som regjeringen Stoltenberg II har foreslått å kutte på denne posten. Disse medlemmer har merket seg at det er stor usikkerhet om det blir noen restanseklaringsramme for Sudan i 2006, men slik disse medlemmer ser det, burde disse midlene da kunne benyttes til andre gjeldslettetiltak som ligger innenfor denne rammen.

4.1.24 Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

SAMMENDRAG

Det foreslås i proposisjonen å bevilge 262 395 000 kroner (252 395 000 kroner) under dette kapitlet. I saldert budsjett for 2005 var beløpet 249 163 000 kroner.

Post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeid med Russland/SUS og arktisk samarbeid utgjør den største andelen, med 231 327 000 kroner (221 327 000 kroner). Regjeringen Stoltenberg II begrunner økningen på 10 mill. kroner i forhold til forslaget fra regjeringen Bondevik II med at den ønsker et intensivert samarbeid med Russland, og dessuten er det ønskelig å engasjere de vestlige dialoglandene mer. I saldert budsjett for 2005 utgjorde bevilgningen under denne posten 216 925 000 kroner. Det foreslås også tilsagnsfullmakt under denne posten på 188 000 000 kroner, som for året før, jf. forslag til romertallsvedtak. Regjeringen viser til St.meld. nr. 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i nord, for å forklare hvordan Regjeringen vil sikre politisk stabilitet og bærekraftig utvikling i nordområdene.

Når det gjelder prosjektsamarbeidet med Russland, vil det bli gitt prioritet til russisk del av Barentsregionen. Det vil i 2006 bli satt sterkere fokus på forebygging og bekjempelse av hiv/aids. I samarbeidet med Ukraina og Hviterussland vil Regjeringen prioritere demokratirettet arbeid. I Hviterussland skal det bare være støtte til det sivile samfunn. Landet har en meget negativ utvikling når det gjelder politiske og økonomiske reformer.

Når det gjelder atomsikkerhetssamarbeidet med Russland, vil de etablerte satsningsområdene bli videreført i 2006. Det vil skje en gradvis nedtrapping av prosjektstøtte til russiske kjernekraftverk.

Det er opprettet en tredje og ny søyle med 5 mill. kroner under post 70 med et program for arktisk samarbeid. Målet er å styrke profileringen av Norge som polarnasjon og en bedre markering av norske prioriteringer i det arktiske samarbeidet. Blant prioriteringene er alvorlig miljøforurensning i Arktis, samt dokumentasjon av klimaendringer i området. Støtte til prosjektet i det arktiske samarbeidet har tidligere vært gitt over kap. 197 post 76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak.

Under post 71 Tilskudd til fred- og demokratitiltak til ikke-ODA-land foreslår Regjeringen å bevilge 4 293 000 kroner, mot 4 200 000 kroner i saldert budsjett for 2005. Bevilgningen skal i sin helhet benyttes til et freds- og forsoningsprosjekt for Kypros under ledelse av Institutt for fredsforskning (PRIO).

Post 76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak reduseres fra 28 038 000 kroner i saldert budsjett for 2005 til 26 775 000 kroner i 2006-budsjettet. Midlene foreslås benyttet til det nordiske miljøfinansieringsselskapet NEFCO, Den globale miljøfasiliteten GEF og Verdensbankens karbonfond. Tidligere ble bevilgning til regionalt samarbeid i Arktis kanalisert over denne posten, mens det for 2006 foreslås bevilget under post 70 i kap. 197.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen ser på utfordringene i nordområdene og ikke minst Barentsregionen som svært viktige og er opptatt av at Norge er aktive og til stede på mange plan. Komiteen er av den oppfatning at Norge har et særlig ansvar for å bidra til en positiv utvikling innen blant annet miljø, helse, næringsliv og folk-til-folk-samarbeid i Nordvest-Russland. I denne sammenheng viser komiteen til Innst. S. nr. 264 (2004-2005) om muligheter og utfordringer i nord som beskriver nærmere den offensive satsing komiteen mener må ligge til grunn for nordområdepolitikken generelt og forholdet til Russland spesielt.

Komiteen mener det er positivt at regjeringen Stoltenberg II har lagt inn 10 mill. kroner mer på dette kapittel enn det som lå i regjeringen Bondevik IIs forslag. Allikevel mener komiteen det vil være behov for enda større bevilgninger over dette kapittel i årene fremover for å ivareta Norges målsettinger i Barents-samarbeidet.

Komiteen ser alvorlig på de store helseutfordringene i Nordvest-Russland, og har merket seg med tilfredshet at det i 2006 vil bli satset sterkere på forebygging og bekjempelse av hiv/aids. Komiteen vil dessuten peke på at 400 pasienter med multiresistent tuberkulose i dag står uten behandlingstilbud i Arkhangelsk. Komiteen ber Regjeringen støtte medisinkjøp for behandling av denne gruppen pasienter.

Komiteen mener Barentssekretariatet spiller en viktig rolle for folk-til-folk-samarbeid og næringsutvikling i Barentsregionen. Komiteen ber derfor om at Barentssekretariatets rolle som tilrettelegger for samarbeid mellom Norge og Nordvest-Russland styrkes og at de får en økonomi som gjør det mulig å øke aktiviteten i årene fremover.

Komiteen har med interesse merket seg den aktivitet stiftelsen ØkoPomorka driver i Russland i forhold til økologisk landbruk og kvinner. Komiteen vil understreke viktigheten av et slikt arbeid og be Regjeringen finne egnede måter å støtte dette arbeidet på.

Komiteen er bekymret over miljøsituasjonen i Russland og særlig de russiske kjernekraftverk. Komiteen tar til etterretning at prosjektstøtten til disse kraftverk gradvis reduseres. Komiteen er opptatt av at samarbeidet med Russland på miljøsidene videreføres på et høyt nivå og at man kontinuerlig søker å finne frem til samarbeidstiltak som gir resultater.

Komiteen støtter de tiltak Regjeringen planlegger i forhold til Ukraina og Hviterussland og har merket seg at tiltakene i Hviterussland kun vil gå til det sivile samfunn.

Komiteen vil understreke viktigheten av å styrke Norge som polarnasjon og har merket seg at det skal avsettes 5 mill. kroner til et program for arktisk samarbeid. Komiteen er opptatt av at dette programmet benyttes for å ivareta norske interesser i arktis.

Komiteen har forventninger til det arbeid PRIO skal gjøre på Kypros og har merket seg den støtte som gis til dette prosjektet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår å øke bevilgningen til post 70 med ytterligere 7 000 000 kroner, totalt 17 000 000 kroner, i tråd med ambisjonene i nordområdemeldingen. Disse medlemmer viser for øvrig til sine alminnelige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener fortsatt at atomsikkerhetssamarbeidet med Russland over post 70 er av største betydning for Norge, og er svært bekymret over Regjeringens nedprioritering av dette arbeidet. Disse medlemmer viser til det brede engasjement som finnes innen organisasjonslivet i Norge for å videreutvikle folk-til-folk-samarbeidet med Russland. Det er disse medlemmers klare oppfatning at dette samarbeidet skal oppmuntres og at midler til formålet må økes. Disse medlemmer viser til at Barentssamarbeidet har en unik organisasjonsform, ved at det både består av et samarbeid mellom regjeringene i Barentsregionen og et samarbeid mellom regionale myndigheter. Det regionale samarbeidet har uten tvil vært det mest suksessrike. Disse medlemmer er kjent med den økonomiske situasjonen til Barentssekretariatet og understreker departementets ansvar for å bidra med finansiering av sekretariatet slik at aktiviteten kan opprettholdes på dagens nivå. Disse medlemmer viser til problematikken rundt smittsom multiresistent tuberkulose i Nordvest-Russland. Tuberkulosen er meget smittsom og disse medlemmer ønsker derfor en ekstra satsing på bekjempelse av multiresistent tuberkulose i fylket Arkhangelsk (Russland). Disse medlemmer ønsker at Norge deltar aktivt med en medisinsk hjelp på 10 mill. kroner øremerket til bekjempelse av multiresistent tuberkulose. Arkhangelsk har diagnostisert over 400 tilfeller av denne typen multiresistent tuberkulose, noe som er den høyeste tetthet i verden.

4.2 Justisdepartementet

Det vises til pkt. 2.2 i innstillingen.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:****Rammeområde 4
(Utenriks)****I**

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap 3100 og 3101)		
	1	Driftsutgifter	1 388 036 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 226 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	774 000	
	71	Diverse tilskudd	20 935 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 443 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	132 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 407 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 813 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	22 041 000	
	70	Tilskudd til presse-, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	41 910 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	916 210 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i> ..	220 000 000	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i> ..	200 000 000	
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	740 177 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 757 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	156 420 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	325 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	400 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	280 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 222 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	25 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	520 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	12 600 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	140 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	165 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	26 500 000	
	50	Fredskorpset	165 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 072 500 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	68 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	92 000 000	
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	130 500 000	
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	85 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	52 500 000	
	75	NORFUND - tapsavsetning	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	711 500 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	270 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> ..	1 694 752 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	515 900 000	
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan, <i>kan overføres</i>	781 250 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	25 600 000	
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	305 000 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	135 000 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	283 000 000	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	5 842 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	87 000 000	
167		Flyktingtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	468 382 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	723 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	262 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 205 200 000	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	160 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	140 220 000	
	79	Ekspertter, juniorekspertter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	47 000 000	
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	621 041 000	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	639 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	534 500 000	
172		Gjeldslettetiltak		
	70	Deltakelse i internasjonale gjeldsoperasjoner, <i>kan overføres</i>	450 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og arktisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	238 327 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	4 293 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	26 775 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	96 559 000	
		Totale utgifter		<u>21 594 772 000</u>
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 100 og 101)		
	1	Gebyrer	29 511 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000	
	4	Leieinntekter	1 799 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
		Totale inntekter		<u>48 682 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3101 postene 2 og 5
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 140 post 1	kap. 3143 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd, mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og

som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
2. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen/kap. 3143 Utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale aktører og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	450 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	450 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/ SUS og arktisk samarbeid	188 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2006 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2006 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en

ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA og for Regulært bidrag til FN.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2006 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i Handlingsplanen av 2004 *Om gjeldslette for utvikling* for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklings samarbeidet tilsier det.

XIV

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

1. fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet, Den globale miljøfasiliteten, Det internasjonale fond for jordbruksutvikling og Det felles fond for råvarer.
2. fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 for å kunne inngå avtale med mottaker om raskere trekk på gjeldsbrev enn utbetalingsbehovet tilsier ved kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Det asiatiske utviklingsfondet.

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

**Rammeområde 4
(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap 3100 og 3101)		
	1	Driftsutgifter	1 383 586 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 226 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	774 000	
	71	Diverse tilskudd	23 385 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 443 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	132 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 407 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 813 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	22 041 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	41 910 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	916 210 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	200 000 000	
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	210 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	740 177 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>13 757 000</u>	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	<u>156 420 000</u>	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	<u>160 000 000</u>	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	<u>270 000 000</u>	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	<u>341 500 000</u>	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	<u>130 000 000</u>	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	<u>235 000 000</u>	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	<u>1 222 000 000</u>	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	<u>25 000 000</u>	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	<u>60 000 000</u>	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	<u>60 000 000</u>	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	<u>510 000 000</u>	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	<u>12 600 000</u>	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	<u>140 500 000</u>	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	<u>160 000 000</u>	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	<u>1 500 000</u>	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	<u>26 500 000</u>	
	50	Fredskorpset	<u>165 000 000</u>	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	<u>1 026 000 000</u>	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	<u>68 000 000</u>	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	<u>5 000 000</u>	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	<u>92 000 000</u>	
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	<u>130 500 000</u>	
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	<u>80 000 000</u>	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	<u>112 500 000</u>	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	<u>45 000 000</u>	
	75	NORFUND - tapsavsetting	<u>143 750 000</u>	
162		Overgangsbiand (gap)		
	70	Overgangsbiand (gap), <i>kan overføres</i>	<u>776 500 000</u>	
163		Nødhjelp, humanitær biand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	<u>270 000 000</u>	
	71	Humanitær biand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	<u>1 694 752 000</u>	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	<u>580 900 000</u>	
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan, <i>kan overføres</i>	<u>750 000 000</u>	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	25 600 000	
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	<u>271 250 000</u>	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	135 000 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	<u>283 000 000</u>	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	<u>75 000 000</u>	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	5 842 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i> ...	<u>87 000 000</u>	
167		Flyktingtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>477 382 000</u>	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	725 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	<u>262 000 000</u>	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	<u>300 000 000</u>	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	<u>205 000 000</u>	
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	<u>170 000 000</u>	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	<u>100 000 000</u>	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	<u>1 403 200 000</u>	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	<u>160 000 000</u>	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	<u>140 220 000</u>	
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i> ...	<u>67 000 000</u>	
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	<u>821 041 000</u>	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i> ...	<u>110 000 000</u>	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	<u>639 000 000</u>	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	<u>434 500 000</u>	
172		Gjeldslettetiltak		
	70	Deltakelse i internasjonale gjeldsoperasjoner, <i>kan overføres</i>	<u>350 000 000</u>	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og arktisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	231 327 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	<u>4 293 000</u>	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	<u>26 775 000</u>	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	96 559 000	
		Totale utgifter		<u>21 594 772 000</u>
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 100 og 101)		
	1	Gebyrer	29 511 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	<u>14 300 000</u>	
	4	Leieinntekter	<u>1 799 000</u>	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	<u>3 072 000</u>	
		Totale inntekter		<u>48 682 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

1.	overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
	kap. 100 post 1	kap. 3101 postene 2 og 5
	kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
	kap. 140 post 1	kap. 3143 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd, mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 1 Salgsinntekter, fra salg av bostandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen/kap. 3143 Utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale aktører og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	450 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	450 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/ SUS og arktisk samarbeid	188 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan gi garantier innenfor en ramme for nye til-sagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Nærings-utvikling.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2006 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2006 kan forskut-tere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilba-kebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til to-årige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA og for Regulært bidrag til FN.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2006 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kri-teriene i Handlingsplanen av 2004 *Om gjeldslette for utvikling* for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gam-

mel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av norske med-lemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.

XIV

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

1. fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapital-påfyllinger under Det internasjonale utviklingsfon-det, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet, Den globale miljøfasiliteten, Det internasjonale fond for jordbruksutvikling og Det felles fond for råvarer.
2. fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 for å kunne inngå avtale med mottaker om raskere trekk på gjeldsbrev enn utbetalingsbehovet tilsier ved kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utvik-lingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Det asiatiske utviklingsfondet.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 29. november 2005

Olav Akselsen

leder og ordf. for kap. 151

Vidar Bjørnstad

ordf. for kap. 103, 104 og 116

Morten Høglund

ordf. for kap. 140, 141 og 197

Siv Jensen

ordf. for kap. 172

Anne Margrethe Larsen

ordf. for kap. 160 og 166

Jon Lilletun

ordf. for kap. 150

Marit Nybakk

ordf. for kap. 115 og 163

Alf Ivar Samuelsen

ordf. for kap. 161 og 167

Erna Solberg

ordf. for kap. 171

Hill-Marta Solberg

ordf. for kap. 480

Anette Trettebergstuen

ordf. for kap. 153 og 170

Øyvind Vaksdal

ordf. for kap. 100, 101 og 3101

Ågot Valle

ordf. for kap. 164 og 165

Finn Martin Vallersnes

ordf. for kap. 152 og 162

Vedlegg

Brev fra Utenriksdepartementet v/utviklingsministeren til utenrikskomiteen, datert 22. november 2005

St.prp.nr. 1 (2005-2006) og Tillegg nr. 1 (2005-2006) - Utenriksdepartementet -Spørsmål

Det vises til brev av 18. november 2005 fra Utenrikskomiteen v/ leder Olav Akselsen vedlagt følgende spørsmål:

1. Vil regjeringen opprettholde måltallet for bistanden til Afrika (65 prosent i 2010) og til kretsen av såkalte lavinntektsland (70 prosent i 2010)?

De måltall det vises til ligger inne som forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005), lagt fram av Bondevik II-regjeringen, og er begrenset til langsiktig bilateral bistand. Det innebærer at måltallene kun omfatter ca. 36 prosent av det totale bistandsbudsjettet. Regjeringen legger opp til en langsiktig og sterk satsing på Afrika og lavinntektsland gjennom ulike kanaler, bilaterale såvel som multilaterale. Etter regjeringens syn er det viktig å se satsingen på Afrika og lavinntektsland i et bredt perspektiv, der støtte gjennom ulike kanaler og fra ulike deler av budsjettet ses i sammenheng. Regjeringen vil vurdere hensiktsmessigheten av slike måltall og vil komme tilbake til dette overfor Stortinget ved en senere anledning.

2. Finansdepartementet opplyser om at den samlede støtten til frivillige organisasjoners langsiktige arbeid skal videreføres på samme nivå som i 2005, selv om Kap. 160, post 70 er redusert med 46,5 mill kr i forhold til forslaget fra regjeringen Bondevik II. Det er lagt opp til at tiltakene skal finansieres over regionbevilgningen. Regionbevilgningen for Asia (Kap. 151, post 78) og for Mellom-Amerika (Kap 153, post 78) er redusert. Regionbevilgningen for Afrika eller Midtøsten foreslås ikke økt. Hvor vil en gjenfinne reduksjonen i Kap. 160 på 46,5 mill kr i budsjettet?

Kap. 160, post 70 er videreført på samme nivå som i budsjettet for 2005, 1026 mill. kroner. Det ble fra regjeringen Bondevik II lagt opp til betydelige økninger på regionbevilgningene for Afrika, Asia og Mellom-Amerika fra 2005 til 2006, til sammen 214 mill kroner. I regjeringens forslag er denne økningen beholdt på regionbevilgningen for Afrika, men redusert noe på regionbevilgningene for Asia og Mellom-Amerika. I forslaget fra regjeringen Bondevik II var det lagt opp til at finansiering av en del tiltak i regi av frivillige organisasjoner skulle flyttes fra regionbevilgningen for Afrika til kap 160, post 70. Totalt beløp dette seg til 35 mill. kroner. I regjeringens forslag vil denne støtten fortsatt dekkes over regionbevilgningen.

3. Bondevik II-regjeringen så det på som viktig å samarbeide med, men også påvirke politikken til Verdensbanken, som er verdens klart største og

viktigste enkeltaktør på utviklingsområdet. Samfinansiering har vært og er trolig den viktigste måten å påvirke Bankens politikk på. Hvordan vil et stort og ubegrunnet kutt i denne støtten virke inn på Norges muligheter for fortsatt påvirkning av Verdensbanken på helt sentrale områder i norsk utviklingspolitikk?

I tråd med Soria Moria-erklæringen vil regjeringen kritisk vurdere Norges politikk overfor Verdensbanken. Dette inkluderer bruk av samfinansiering som et virkemiddel til å påvirke institusjonen. Når regjeringen har foreslått å redusere støtten med 100 mill. kroner i neste års budsjett, er det som et konkret tiltak for å forskyve bistand fra Verdensbanksystemet til FN. Samtidig legger regjeringen vekt på et aktivt samarbeid med Verdensbanken, med sikte på at muligheten til å øve påvirkning på banken ikke skal svekkes.

4. Regjeringen reduserer kap.171, post 72 med 100 mill kr. I følge opplysninger fra Finansdepartementet vil reduksjonen berøre sektorene utdanning, miljø og næringsutvikling. Verdensbanken er i dag den største finansieringskilden for utdanning i utviklingsland. Banken er gitt et lederrolle i Fast Track Initiative (FTI), som er et partnerskap mellom givere og partnerland med formål å styrke finansieringen av grunnutdanningen i fattig land. Vil FTI bli rammet av regjeringens forslag til reduksjon? Verdensbanken er blitt en viktig partner i oppfølgingen av toppmøtet i Johannesburg, vil reduksjonen til miljø ramme dette arbeidet? Og vil reduksjonen til næringsutvikling ramme Verdensbankens viktige arbeid med bedring av investeringsklima i fattige land, herunder initiativ for å styrke fattige menneskers økonomiske rettssikkerhet (/eiendoms- og bruksrettigheter)?

Når det gjelder reduksjonen i støtte til Fast Track Initiative, skyldes dette signaler om at flere givere, bl.a. EU-kommisjonen, kommer inn med betydelig ny støtte til initiativet. Norge har sammen med Nederland vært en betydelig pådriver og finansieringskilde for Fast Track Initiative. Med tanke på byrdefordeling, er det positivt å registrere at flere større givere nå kommer inn med støtte. Det forventes derfor ikke at reduksjonen i den norske støtten vil få avgjørende betydning for fremtiden til Fast Track Initiative.

Regjeringen er enig i at Verdensbanken er blitt en viktig partner i oppfølgingen av toppmøtet i Johannesburg. Støtten til fondet for miljø og bærekraftig kraftig utvikling vil bli videreført på samme nivå som i år. Når det gjelder støtten til næringsutvikling gjennom Verdensbanken, vil den fortsatt gå til bankens arbeid med bedring av investeringsklima i fattige land, hvor et vel-fungerende rammeverk, inkludert en sterk og effektiv

offentlig sektor, står sentralt. Også arbeidet med eiendoms- og bruksrettigheter vil bli videreført.

5. *Regjeringen øker bevilgninger til overgangsbistand (kap. 162, post 70) med 65 mill kr, og øker samtidig bevilgningen til fred, forsoning og demokrati med 65 mill kr (Kap. 164, post 70). De to bevilgningene henger nær sammen, men vil det bli foretatt noen endringer i fordelingen mellom land og regioner?*

Av økningen på 65 millioner over overgangsbistand (kap 162, post 70) vil en stor del bli benyttet til det norske bidrag til FNs fredsbyggingsfond. En betydelig del av økningen i bevilgningen til fred, forsoning og demokrati (Kap. 164, post 70), som hører under Utenriksministeren, vil også gå til dette fondet. Dette reflekterer regjeringens beslutning om å satse mer på FN.

Fordelingen av de øvrige midlene mellom land og regioner vil bli foretatt i henhold til de føringer som ligger i St.prp. nr.1 (2005-2006).

